

KIVONAT
a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés
2026. június 30-án megtartott ülésének jegyzőkönyvéből

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYEI KÖZGYŰLÉS
74/2026. (VI.30.)
önkormányzati határozata

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Integrált Területi Programja
félidei értékelésének elfogadásáról

A Vármegyei Közgyűlés

1. a területfejlesztésről szóló 2023. évi CII. törvény 10. § (1) bekezdés g) pontja, valamint (2) bekezdés a) és c) pontjai, továbbá a 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V.18.) Korm. rendelet 29. § (1) bekezdés f) pontja alapján Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Integrált Területi Programjának félidei értékeléséről szóló előterjesztést megtárgyalta, az abban foglaltakkal egyetért;
2. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Integrált Területi Programjának félidei értékelése című dokumentumát a határozat melléklete szerint elfogadja.

A határozatot kapják:

1. Nemzeti Fejlesztési Központ, 1139 Budapest, Váci út 45.
2. Vármegyei Önkormányzati Hivatal, Helyben

Nyíregyháza, 2026. június 30.

SESZTÁK OSZKÁR
a közgyűlés elnöke

DR. PAPP CSABA
vármegyei jegyző

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye Integrált Területi Programjának félidei értékelése

2021-2025

Értékelésért felelős szervezet:	Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzata
Értékelésért felelős szervezet kapcsolattartó:	Seszták Oszkár, vármegyei közgyűlés elnöke elnok@szszbmo.hu +36-599-527
Értékelésért felelős szervezet címe:	4400 Nyíregyháza, Hősök tere 5.
Elfogadásról szóló közgyűlési határozat száma:	Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés .../2026. (IV...) önkormányzati határozata

NYÍREGYHÁZA, 2026. JÚNIUS

Tartalom

Ábrajegyzék	3
Táblázatok jegyzék.....	3
1 Az ITP módosítási folyamatának bemutatása.....	4
2 A támogatások felhasználásának értékelése	9
2.1 A forrásabszorpció elemzése a monitoring adatok alapján	10
2.2 Az ITP végrehajtásának hozzájárulása a TOP Plusz Operatív Program elvárásaihoz ..	29
3 Az eredményességet befolyásoló folyamatok értékelése.....	34
3.1 Az indikátorszámok nyomon követése.....	34
3.2 A partnerség értékelése.....	53
3.3 A megvalósítást befolyásoló egyéb tényezők.....	55
4 Megállapítások, javasolt beavatkozások, a következő programozási időszak előkészítése .	57
4.1 Megállapítások, javasolt beavatkozások – félidei összegző értékelés.....	57
4.2 Javaslatok a 2028-2034 programidőszak területfejlesztési szakpolitikai tervezéséhez.	59
5 Önellenzési lista - félidei értékelés ellenőrzéséhez	61
6 Mellékletek	61

Ábrajegyzék

1. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye fejlesztési célrendszere	9
2. ábra: Forrásfelhasználási módok tervezett keretfelhasználása.....	12
3. ábra: A Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei ITP fejlesztési célterületeinek térképe	12
4. ábra: Forrásfelhasználási módokra jutó támogatások nagysága a vármegyében	13
5. ábra: Városi és vidéki jogállású településekre jutó források nagysága a vármegyében.....	14
6. ábra: Forrásfelhasználási arányok	18
7. ábra: Forráslekötések aránya felhívásonként	22

Táblázatok jegyzék

1. táblázat: ITP módosítások	4
2. táblázat: ITP módosítások során tervezett keretösszegek	5
3. táblázat: Forrásfelhasználási módok tervezett megosztása	11
4. táblázat: Forrásfelhasználási módok által lefedett területek lakosság száma.....	11
5. táblázat: Forráslekötések aránya	16
6. táblázat: TSZ-szel lekötött, elszámolt és elfogadott források aránya.....	21
7. táblázat: Szabálytalansággal érintett konstrukciók	28
8. táblázat: A forrásfelhasználás TOP Plusz tematikus, valamint szakmai és pénzügyi elvárásokhoz való illeszkedésének vizsgálata.....	31
9. táblázat: A vármegye indikátorvállalásai	35
10. táblázat: Nyíregyháza Megyei Jogú Város indikátorvállalása	47
11. táblázat: Megállapítások rendszerezése	58
12. táblázat: Javaslatok a következő programidőszak tervezéséhez	59
13. táblázat: Önellenzőrzési táblázat.....	61

1 Az ITP módosítási folyamatának bemutatása

1. táblázat: ITP módosítások

Elfogadott ITP verziószáma	Vármegyei közgyűlési határozat száma	Kormányhatározat száma
1.0 verzió	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Közgyűlésének 48/2021. (VI.28.) önkormányzati határozata	1658/2021. (IX.24.) Korm. határozat ¹
2.0 verzió	Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés 20/2023. (III.29.) önkormányzati határozata	1196/2023. (V.15.) Korm. határozat
3.0. verzió	Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés 30/2024. (IV.25.) önkormányzati határozata	1274/2024. (IX.12.) Korm. határozat
4.0 verzió	Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés 102/2024. (XII.12.) önkormányzati határozata	1044/2025. (III.5.) Korm.határozat
5.0 verzió	Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés 14/2026. (II.19.) önkormányzati határozata	elfogadás folyamatban

A vármegyei területfejlesztési tervezés keretében 2020-2021 folyamán felülvizsgálatra kerültek Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye területfejlesztési tervdokumentumai (koncepció, stratégiai és operatív program) a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet alapján.

A 2021-2027-es európai tervezési időszakra vonatkozóan a megyei területfejlesztési tervek elkészítése mellett a vármegyei önkormányzatoknak ki kell dolgozniuk a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Pluszhoz (TOP_Plus) kapcsolódó előzetes Integrált Területi Programjukat² (ITP).

¹ Hatályon kívül helyezve.

² Az előzetes ITP verziószáma ITP 1.0.

Az ITP első módosítása (ITP 2.0, 2023)

A TOP Plusz indikatív forráskerete, valamint a finanszírozó alapok (ERFA, ESZA+) egymáshoz viszonyított aránya a Partnerségi Megállapodás tervezetének Európai Bizottsággal történő egyeztetése, továbbá a 2021-2027 közötti időszak hazai operatív programjának összehangolása során változott.

A vármegye előzetes Integrált Területi Programja 2021. június 10-i elfogadását követően jelen félévi értékelés elkészültéig négy alkalommal került módosításra.³

A lezajlott egyeztetések következtében a TOP Plusz keretösszege az operatív programok közötti átcsoportosításoknak köszönhetően növekedett, továbbá a humáninfrastruktúra fejlesztésére fordítandó keretösszeg növelése miatt a TOP Plusz eddigi forráskereten belül alapok közötti átcsoportosításra is sor került.

2. táblázat: ITP módosítások során tervezett keretösszegek

Eredetileg tervezett keretösszeg (Ft)	ITP 1.0	ITP 2.0	ITP 3.0	ITP 4.0	ITP 5.0
ERFA +	125 844 000 000	146 184 000 000	146 184 000 000	146 184 000 000	146 184 000 000
ESZA +	25 675 000 000	20 114 000 000	20 114 000 000	20 114 000 000	20 114 000 000
Összesen	151 519 000 000	166 298 000 000	166 298 000 000	166 298 000 000	166 298 000 000

A 2021-2027 közötti időszakra vonatkozó Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz pénzügyi keretének területi felosztásáról szóló 1086/2022. (II.23.) Korm. határozat tartalmazza az új kereteket.

A TOP Plusz 2022. decemberi elfogadása tette lehetővé a végleges ITP-k tervezését.

Az előzetes ITP elfogadását követő időszakban az ITP első változatának módosítását elsődlegesen az OP elfogadása okozta (új szakpolitikai célok beemelése: pl. aktív turizmus fejlesztése, gyógyfürdők- és fürdők célzott energetikai korszerűsítése).

Fentieken túlmenően a gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztést szakpolitikai döntés alapján, a források eredményesebb felhasználása érdekében kettéválasztották. Ennek eredményeképpen az óvodai és bölcsődei fejlesztések mellett önálló intézkedésként jelenik meg a köznevelési intézmények fejlesztése. A beavatkozás súlya is növekedett, a korábbinál nagyobb forráskeretet biztosítva a köznevelési intézmények fejlesztésének.

Fenti beavatkozáshoz hasonlóan a 4 és 5 számjegyű utak fejlesztésére fordítható forráskeret is megnövekedett.

³ A félévi értékelés során az ITP 5.0 verzió került figyelembevételre.

A fent említett keretemeléseket, illetve az új beavatkozások forrásszükségletét, részben a vármegyei TOP Plusz forráskeret emelése, részben pedig a vármegye által helyi humán fejlesztésekre, illetve a vármegyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések végrehajtására elkülönített források csökkentése fedezi.

A TOP Plusz elfogadására a C(2022)10008 számú Bizottsági határozattal került sor 2022. december 22-én. Az elfogadott operatív program alapján rögzítésre kerültek tematikus és pénzügyi elvárások, amelyek figyelembevétele szükséges volt az ITP 2.0 dokumentum 2023-ban történő összeállításakor. Tekintettel arra, hogy az operatív program már elfogadásra került, így már nem előzetes ITP dokumentum elfogadása történt meg, hanem ITP 2.0 verzió elfogadásáról.

Az alábbi felsorolás tartalmazza a legfőbb, ITP tervezést befolyásoló feltételeket:

- Egy új 6. számú prioritás bevezetése szükséges, amely az 1. prioritás 1.1 intézkedésére tervezett felhívásokat tartalmazza. Ennek következtében a már megjelent felhívások (helyi gazdaságfejlesztés, helyi és térségi turizmusfejlesztés, 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése) kódszáma is változik.
- A vármegyékre jutó indikatív forráskeretének legalább 10%-át a komplex programmal fejlesztendő járásokban (36 LHH járás) kerül felhasználásra.
- A 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése esetében kedvezményezett térségben programszinten nem haladható meg a 15%-os allokációs korlát (1. és 6. prioritás összegéhez viszonyítva). Az útfejlesztésre allokált – legfeljebb 15%-os – keretösszeg felhasználása a 290/2014. (XI. 6.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett járásokban megvalósuló fejlesztésekre fordítható, kiemelt figyelemmel a 36 komplex programmal fejlesztendő járásra. Nem kedvezményezett járásban csak indokolt esetben lehetséges (pl.: több járást érintő úthálózat folytatólagos felújítása vagy hátrányos helyzetű járás teljes úthálózatának igazoltan megfelelő útminősége esetén).
- A 2. prioritás forrásemelésének összegét a TOP Plusz 2.1.1-21 felhívásban jogosultnak jelzett gyógyfürdők és fürdők energetikai fejlesztésére szükséges felhasználni, figyelembe véve az OP-ban rögzített energetikai fejlesztésekre vonatkozó területi és létszámkorlátot.

Energetikai feltételrendszer:

- Vissza nem térítendő támogatás (VNT) tervezett a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett járásokban, valamint az 5000 fő alatti településeken megvalósuló fejlesztések esetében.
- Az ország többi területén megvalósuló fejlesztések esetén kombinált (hitel+VNT) támogatás tervezett. Az eszköz alkalmazásának közgazdasági indoka a támogatott tevékenységek részbeni megtérülő jellege.
- A TOP Plusz az alap- és középfokú köznevelési intézmények, illetve kollégiumok fejlesztésére tervezett források legalább 90%-át az állami intézmények támogatására fordítja. Magán oktatási intézmények nem támogathatóak.
- A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja az alap- és középfokú köznevelési intézmények fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.
- A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja a helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.

- Szociális városrehabilitáció: deszegregációs elvárások. Alapvető elvárás lett, hogy a program keretében a szegregált területen élő hátrányos helyzetű lakosok egy része a város integrált területére költözzön, ezzel jelentősen erősítve a lakhatási deszegregációt.

Az ITP második módosítása (ITP 3.0, 2024)

A 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 68.§ alapján az ITP módosítását a területi szereplő és a Közigazgatási és a Területfejlesztési Minisztérium Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága (IH) is kezdeményezheti.

Az Irányító Hatóság 2023. október 5-én megküldött levelében tájékoztatást adott arról, hogy az ITP-k hatályos verziójának Kormány általi elfogadása óta több változás is történt, így a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága indokoltan tartja az ITP módosítását a vármegyékben.

A módosítás legfőbb indoka volt:

- az előző módosítás óta IH által engedélyezett területi igények átvezetése,
- a 2. prioritáson betervezett új kombinált felhívások bevezetése,
- az FVS városok indikátorvállalásainak rögzítése,
- a TOP Plusz Monitoring Bizottság (TOP Plusz MB) által elfogadott kiválasztási kritériumok beillesztése.

Az FVS városok indikátorvállalásait a TOP Plusz Városfejlesztési Programterv (TVP) tartalmazza, amelynek elfogadott, hatályos verzióját a város megküldte a vármegye részére. A vármegye ebből a dokumentumból tölti fel az ITP 2021-27 érintett mellékletét.

A TOP Plusz Monitoring Bizottság (TOP Plusz MB) által elfogadott kiválasztási kritériumokat az Irányító Hatóság küldte meg a vármegyék részére a minőségbiztosítás során. Azok változtatás nélkül kerültek csatolásra az ITP 3.0. dokumentumához külön mellékletként.

A forrásarányos indikátorértékek felülvizsgálatára e körben – az IH útmutatása alapján – nem került sor. A vármegyei indikátorvállalás módosítására az IH-val történt előzetes egyeztetést követően van lehetőség.

Az ITP harmadik módosítása (ITP 4.0, 2024)

Az Irányító Hatóság részéről 2024. október 22-én megküldött levelében foglaltak szerint az Európai Parlament és Tanács 2021/1060 RENDELET (CPR) 24. cikk (5) bekezdése alapján lehetőség nyílik a prioritások közötti forrásátcsoportosításra a Monitoring Bizottság jóváhagyása mellett. Az átcsoportosítás összege a prioritás kezdeti allokációjának legfeljebb 8 %-a lehet, amely összességében nem haladhatja meg a program költségvetésének 4 %-át. Az átcsoportosítások és az ahhoz kapcsolódó változások nem tekintendők jelentősnek, és nem tesznek szükségessé programmódosítás jóváhagyására vonatkozó bizottsági határozatot.

Az Irányító Hatóság 2024. júliusban felmérte a vármegyék és a fenntartható városfejlesztési eszközbe tartozó városok (FVS) átcsoportosítási igényeit, figyelembe véve, hogy kizárólag régiókatégórián és alapon belül kerülhet sor módosításra. A beérkezett igényeket az Irányító Hatóság ellenőrizte, összesítette és elkészítette a TOP Plusz 1. számú módosítását.

Az átcsoportosítás a TOP Plusz 1., 2., 3. (ERFA) és 6. prioritások keretösszegét és a kapcsolódó indikátorokat érinti. A TOP Plusz 3. (ESZA+), 4. (ERFA) és 5. (ESZA+) prioritások nem kerülnek módosításra. Az átcsoportosítás engedélyezésével nem változnak az 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozatban rögzített vármegyei keretösszegek, az átcsoportosítások kizárólag az egyes területi szereplők saját keretén belül, a részükre alokált prioritási források között történik. A TOP Plusz 1. számú módosítását a TOP Plusz Monitoring Bizottság 2024. október 17-én a Kormány a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz 1. számú módosítása című 1356/2024. (XI. 21.) Korm. határozat alapján fogadta el.

Annak érdekében, hogy az átcsoportosított forráskeret minél előbb felhasználásra kerülhessen, szükség volt a vármegyei integrált területi programok és a kapcsolódó TOP Plusz városfejlesztési programtervek módosítására. Az ITP módosításának elfogadását követően az Irányító Hatóság intézkedett az átcsoportosítások éves fejlesztési keretben történő átvezetéséről.

A fentiekkel összefüggésben Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése 2024. április 25-i ülésén elfogadott ITP módosítást (ITP 3.0) követően történt forrástervezést érintő módosítások:

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Integrált Területi Programja (2021-2027) végrehajtása során ütemezetten születtek támogatói döntések a benyújtott támogatási kérelmekről.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzata a még rendelkezésre álló szabad forrásokat (a vármegyei fejlesztési igények figyelembevételével) illetően forrásátcsoportosításokat kezdeményezett az Irányító Hatóságánál a hatékonyabb forrásfelhasználás érdekében. Ehhez kapcsolódóan az alábbi felhívásokat érintő forrásátcsoportosítások átvezetése történt meg:

- a TOP_Plusz-6.1.4-23 kódszámú „Aktív turizmus fejlesztése” elnevezésű konstrukcióról a TOP_Plusz-6.1.3-21 kódszámú „Helyi és térségi turizmusfejlesztés, valamint a TOP_Plusz-1.2.1-21 kódszámú „Élhető települések” című konstrukcióra.

Az ITP negyedik módosítása (ITP 5.0, 2026)

Az Irányító Hatóság 2026. január 9-én kelt levelében tájékoztatást nyújtott arról, hogy 2025. december 15-én a TOP Plusz félidei felülvizsgálatáról készített dokumentum, illetve a kapcsolódó TOP Plusz 2. számú módosítás elfogadásra került az Európai Bizottság által.

Az OP 2. számú módosításában változott az indikátorok köre és a 2029-es célértékek, valamint 2025-ben jelentős mértékű felhíváson belüli és felhívások közötti forrásátcsoportosításra került sor, melynek következtében indokolt a vármegyei integrált területi programok módosítása.

A korábban hivatkozott „Útmutató a vármegyék integrált területi programjainak kidolgozásához és megvalósításához 2021–2027” (6.0 verzió) című dokumentum rögzíti, hogy az ITP forrástervezése az 1086/2022. (II.23.) Korm. határozatban meghatározott vármegyei keretekre épül. Az ITP forrásai nem tartalmazzák az újraértékelés miatt bevont hazai forrás összegét.

A módosításokat az alábbi tájékoztatás figyelembevétele mellett szükséges megtenni:

- Az indikátortáblák (vármegyei és FVS) frissítésre kerültek.

A frissítés oka, hogy az OP 1. számú módosítása miatt egyes 2024-es célértékek indokolt esetben módosítást igényeltek, viszont a vállalt értékeken ez már nem kerül átvezetésre, figyelembe véve a program előrehaladását. Kizárólag a 2029-es vármegye által vállalt célértékek módosítására van szükség.

Az FVS városok esetén módosulnak a 2029-es célértékek a programmódosítás miatt, melyhez kapcsolódóan a vállalt értékek az FVS településsel felülvizsgálta kerültek.

2 A támogatások felhasználásának értékelése

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye területfejlesztési dokumentumai az alábbi célokat fogalmazták meg. A vármegye értékválasztása: a foglalkoztatás és az aktivitás növelése, a leszakadó térségek felzárkóztatása, valamint a vonzó természeti, gazdasági, társadalmi környezet megteremtése.

1. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye fejlesztési célrendszere

A célrendszer a vármegye sajátos térségi és településhálózati adottságai mellett értelmezhető. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye városhálózata meglehetősen kiegyensúlyozatlan: egyetlen nagyvárosa (100 ezer főt meghaladó lakosságszámmal) a megyeszékhely, Nyíregyháza, a funkciógazdag középvárosok pedig teljes egészében hiányoznak.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében nem található a szó klasszikus értelmében vett agglomeráció. A 229 települést számláló vármegyében egyetlen megyei jogú város található, a vármegyeszékhely Nyíregyháza, amely esetében a térségszerveződés alacsony szintje jellemző (nagyvárosi településeggyüttes).

Nyíregyháza a vármegye gazdasági, foglalkoztatási, oktatási, kulturális, közigazgatási és közszolgáltatási központjaként jelentős vonzáskörzettel rendelkezik, így gazdasági növekedése egyértelműen pozitív hatással van az egész vármegye fejlődésére.

A vármegyében a középvárosok hiányoznak, Nyíregyházán kívül egyetlen város lakossága sem éri el a 20 ezer főt. Ez fejlesztési szempontból problémát jelent, hiszen a kisvárosok csak részben tudják betölteni (különösen gazdasági szempontból) decentrum szerepüket. Ezért a vármegye egészének fejlődése szempontjából kiemelkedően fontos Nyíregyháza mellett néhány – gazdasági szempontból kedvező adottságokkal rendelkező – város (Mátészalka, Nyírbátor, Kisvárda) decentrum funkcióinak megerősítése.

A decentrumok komplex fejlesztésével hatékonyabban mérsékelhetők a területi különbségek, mivel a potenciális beavatkozások vonzáskörzetükben is pozitív gazdasági-társadalmi folyamatokat indítanak el.

Az ITP félidei értékelése kiemelkedő fontosságú a TOP_Plusz előrehaladásának felülvizsgálata szempontjából, fontos információkkal szolgálhat Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye számára a következő programozási időszak tervezésére vonatkozóan. Jelen dokumentum az „Útmutató a vármegyék integrált területi programjainak félidei értékeléséhez” sablon alapján készült, melyet az Irányító Hatóság bocsátott rendelkezésre. A dokumentum egyben kezeli az ITP értékeléséhez szükséges monitoring adatokat és az így keletkező adatok kiértékelését és elemzését.

2.1 A forrásabszorpció elemzése a monitoring adatok alapján

A forrásabszorpció elemzése a Nemzeti Fejlesztési Központ Területfejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Főigazgatóságától érkezett monitoring adatok, illetve a vármegye által kiegészített település-besorolási és egyéb adatok (saját forrású táblázat) alapján készült (2026. január 8-i állapot szerinti monitoring adatokon alapul). Ugyanakkor rögzíteni szükséges, hogy az elemzésben szereplő adatok nem minden esetben állnak teljes összhangban a www.palyazat.gov.hu felületen 2026. márciusában elérhető aktuális adatokkal tekintve, hogy január eleje óta további felhívások esetében került sor támogatói döntések és/vagy elutasítások meghozatalára.

A források területi megoszlása

Az ITP alapján a forrásallokáció kialakítása során kiemelt szempontként jelent meg a kedvezményezett, különösen a komplex programmal fejlesztendő (LHH) járások támogatása, amelyre a vármegyei forráskeret jelentős hányadának allokálása indokolt.

Ezzel összhangban az ITP célterületi lehatárolása is olyan térségeket határoz meg (pl. Szatmár-Beregi, Nyírségi, Tisza-menti fejlesztési térség, Nyíregyházi nagyvárosi településeggyüttes), amelyek a területi különbségek mérséklését szolgálják.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyi forrásfelhasználási módok tervezett megoszlását mutatja be az alábbi táblázat:

3. táblázat: Forrásfelhasználási módok tervezett megoszlása

Forrásfelhasználási módok	Források (Ft)
Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód	52 797 957 792
Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód: Szatmár-Beregi fejlesztési térség (I.)	24 957 968 607
Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód: Nyírségi fejlesztési térség (II.)	18 815 905 389
Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód: Tisza-menti fejlesztési térség (III.)	26 533 659 058
Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód: Nyíregyházi nagyvárosi településeggyüttes (IV.)	4 466 179 839
Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód*	38 326 329 315
Fejlesztési cél: aktív turizmus fejlesztése forrásfelhasználási mód:	400 000 000
Összesen	166 298 000 000

* ebből 4 és 5 számjegyű utak 18 489 788 272 Ft

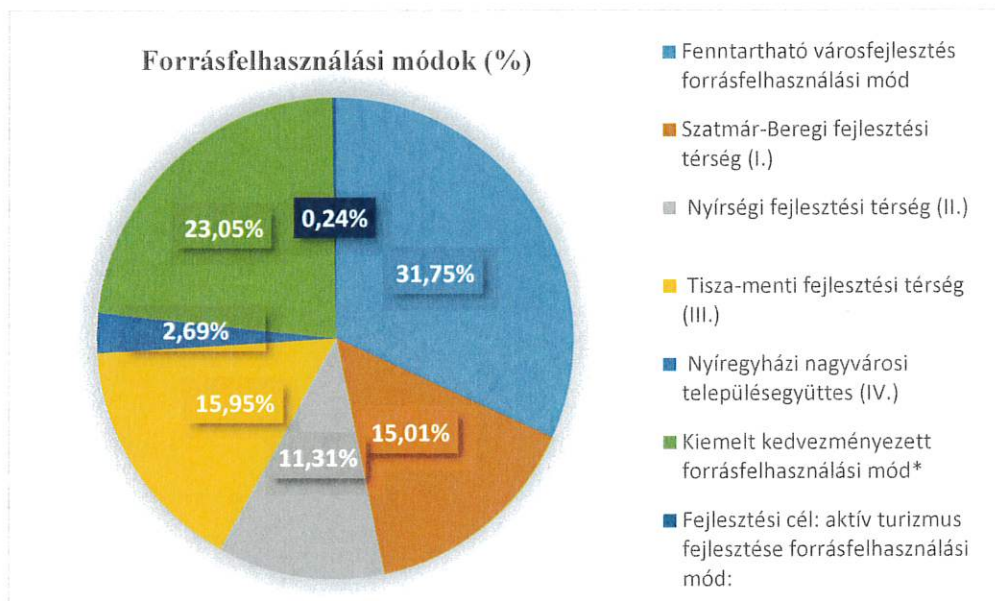
A lakosság arányát mutatja be az alábbi táblázat a forrásfelhasználási módok által lefedett területekre vonatkozóan:

4. táblázat: Forrásfelhasználási módok által lefedett területek lakosságszáma

Forrásfelhasználási módok	Lakosság (fő)	Lakosság aránya (%)
Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód	114 873	22,07
Szatmár-Beregi fejlesztési térség (I.)	139 794	26,86
Nyírségi fejlesztési térség (II.)	98 566	18,93
Tisza-menti fejlesztési térség (III.)	137 397	26,39
Nyíregyházi nagyvárosi településeggyüttes (IV.)	29 921	5,75

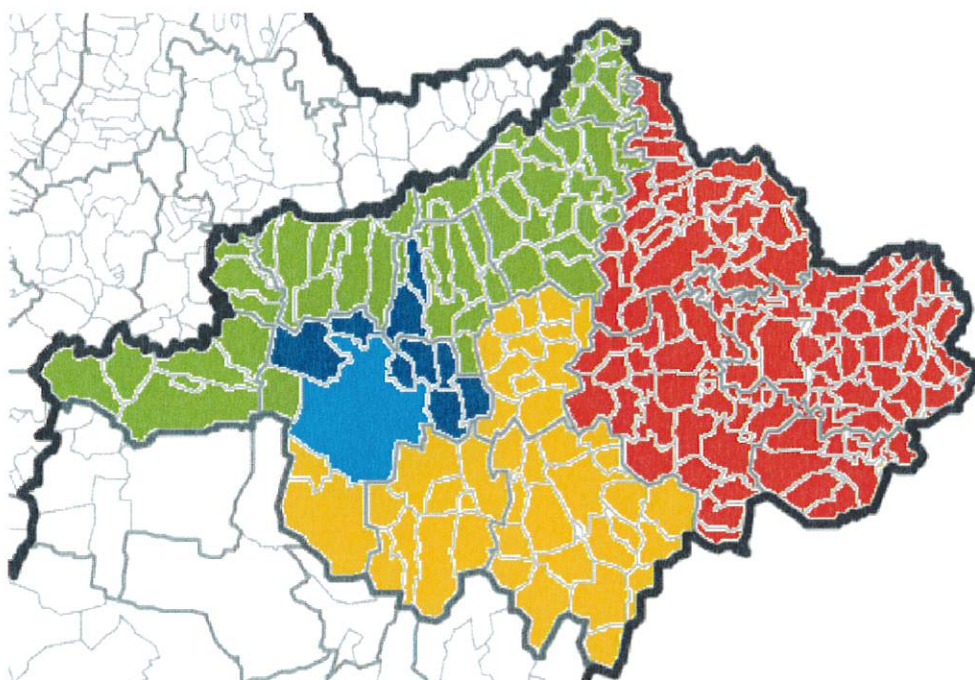
A forrásfelhasználási módok szerinti tervezett keretfelhasználást mutatja be az alábbi ábra:

2. ábra: Forrásfelhasználási módok tervezett keretfelhasználása

Az ITP-ben rögzített fejlesztési célterület alapú forrásfelhasználási elv – amely a vármegye teljes területének földrajzi lefedését és a térségi sajátosságok figyelembevételét célozza – a gyakorlatban differenciált módon érvényesült.

3. ábra: A Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei ITP fejlesztési célterületeinek térképe

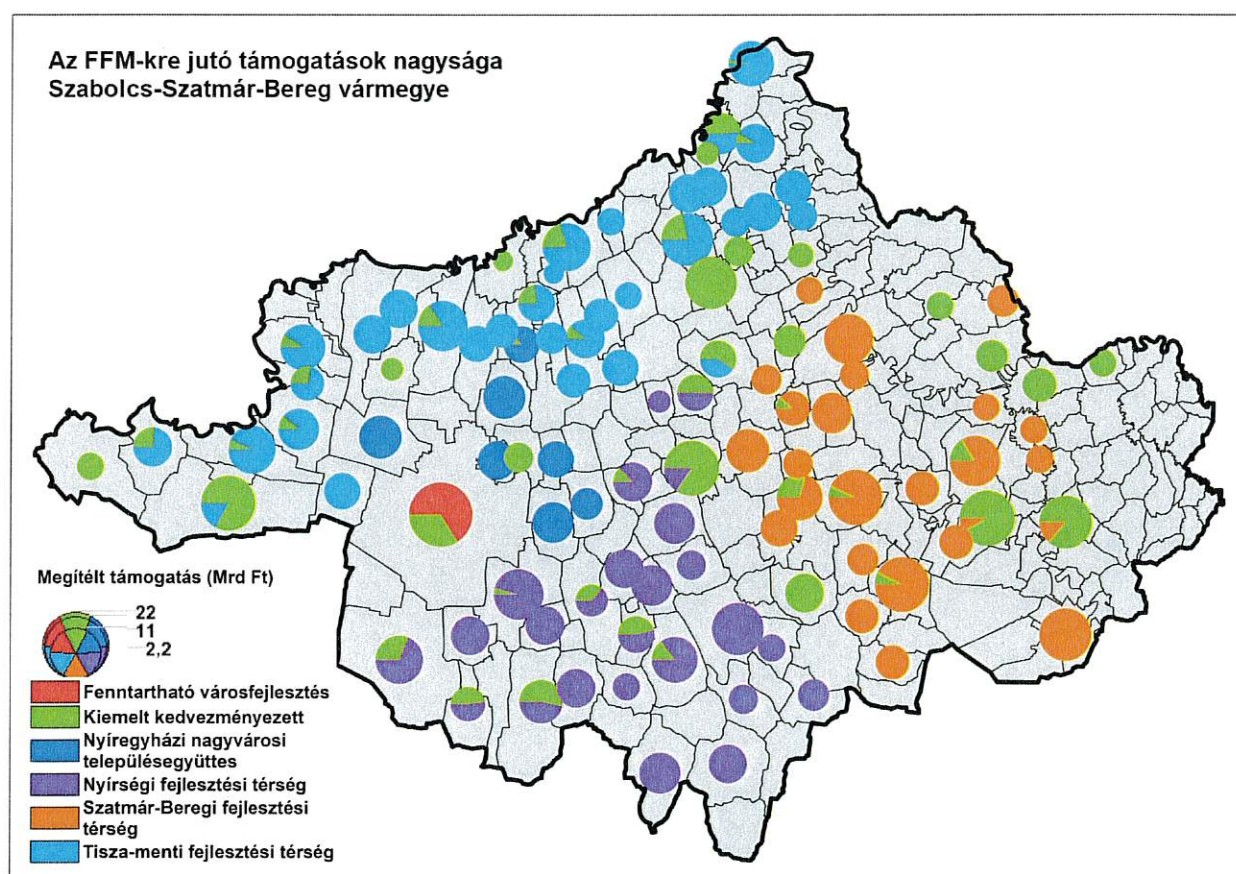

Jelmagyarázat:

- Nyíregyháza
- Nyíregyházi nagyvárosi településegységes
- Szatmár-Beregi fejlesztési térség
- Nyírségi fejlesztési térség
- Tisza-menti fejlesztési térség

A forrásfelhasználási módokra jutó támogatások nagyságát az alábbi ábra mutatja be⁴:

4. ábra: Forrásfelhasználási módokra jutó támogatások nagysága a vármegyében

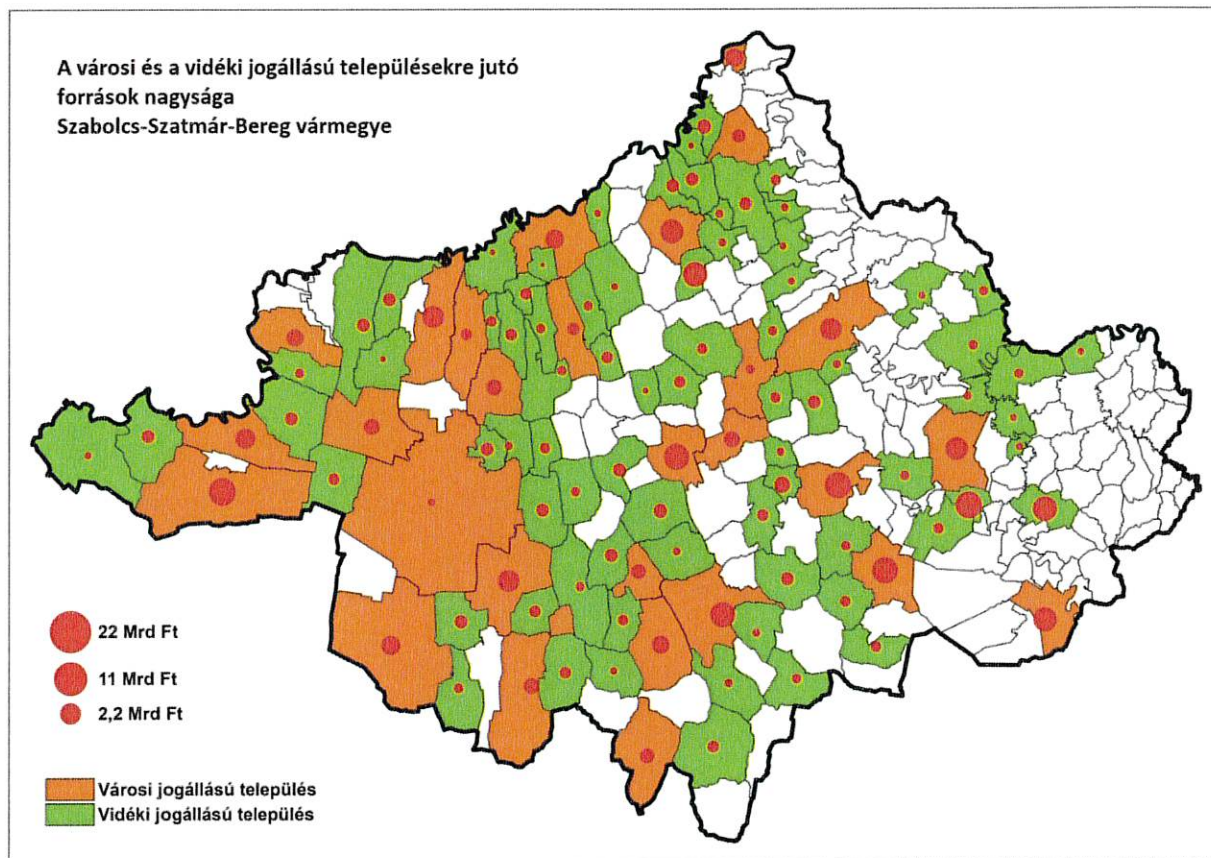
A források területi megoszlásának vizsgálata során feltárt mintázatok összevetésre kerültek az ITP-ben rögzített tervezési elvekkel és területi fókuszokkal.

A rendelkezésre bocsátott adatok alapján megállapítható, hogy a pályázati aktivitás és a forráslekötés területi megoszlása igazodik a tervezési elvekhez. A fejlettebb, városi térségekhez kapcsolódóan projektaktivitás és forráskoncentráció figyelhető meg.

⁴ Forrás: Nemzeti Fejlesztési Központ, Területfejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Főigazgatóság

A városi és a vidéki jogállású településekre jutó források nagyságát ábrázolja az alábbi térkép:

5. ábra: Városi és vidéki jogállású településekre jutó források nagysága a vármegyében

A félidős értékelés alapjául szolgáló adatállomány alapján megállapítható, hogy a lekötött források 32,89 %-a kerül a vármegyei lakónépesség⁵ 29,87 %-át tömörítő centrum (Nyíregyháza) és decentrum városokban (Kisvárd, Mátészalka, Nyírbátor) kerül(t) felhasználásra. A vármegye sajátos településszerkezete okán ITP-ben meghatározott fő településdifferenciálási elv figyelembe vételével – mely szerint a decentrumok, járásközpontok és az 5 000 fő feletti kisvárosok előnyben részesülnek – teljesült. Valamennyi decentrum (Kisvárd, Mátészalka, Nyírbátor), járásközpont (Baktalórántháza, Csenger, Fehérgyarmat, Ibrány, Kemece, Nagykálló, Tiszavasvári, Vásárosnamény és Záhony, bele nem sorolva a centrum és decentrum járásközpontokat), és fenti kategóriákba nem tartozó 5 000 fő feletti város (Balkány, Nagyecsed, Nagyhalász, Nyírtelek, Tiszalök, Újfehértó) részesült támogatásban.

Az elutasított projektek vizsgálata rámutat arra, hogy több térségben a benyújtott igények meghaladják a rendelkezésre álló forráskeretet, amely a fejlesztési szükségletek meglétére és a pályázati aktivitás jelenlétére utal. Ugyanakkor az elutasítások területi koncentrációja arra is

⁵ Forrás: KSH, 2025.01.01., [Magyarország helységnévtára](#)

következtetni enged, hogy bizonyos térségekben a projektek minősége, előkészítettsége vagy illeszkedése a felhívások szakmai elvárásaihoz nem minden esetben volt megfelelő.

A visszavont és tartaléklistás projektek esetében azonosíthatók olyan tényezők, amelyek a projektek megvalósíthatóságával, finanszírozhatóságával vagy az időbeli ütemezéssel hozhatók összefüggésbe és amelyek szintén befolyásolják a területi forrásfelhasználás alakulását.

Az FVS város és a vármegye egyéb térségei közötti kapcsolat tekintetében az OP-ban meghatározottak alapján, az ITP külön forrásfelhasználási módot határoz meg a fenntartható városfejlesztés számára, amely Nyíregyháza esetében koncentrált forrásfelhasználást eredményez az FVS-e mentén.

A vármegyei térségek közötti szinergiák mértéke eltérő képet mutat. A kapcsolatrendszer átfogóbb értékelése érdekében indokolt a Nyíregyházi járás⁶ forrásfelhasználási mintázatának külön vizsgálata is. Ehhez kapcsolódóan a forrásfelhasználás értékelése során indokolt figyelembe venni a város és vonzáskörzete közötti funkcionális kapcsolatokat.

A nagyvárosi térségek esetében a gazdasági, foglalkoztatási és közszolgáltatási rendszerek térben összekapcsolódva működnek, amelynek következtében a fejlesztések hatásai nem kizárólag a megvalósítás helyszínén jelentkeznek, hanem a kapcsolódó településekre, az ott élő lakosságra is kiterjednek.

A munkaerőpiaci kapcsolatok, az ingázási folyamatok, valamint az oktatási, egészségügyi és egyéb közszolgáltatások igénybevételének térbeli mintázatai azt eredményezik, hogy a városi központban megvalósuló fejlesztések közvetett módon a vonzáskörzet településeinek lakosságára és gazdasági szereplőire is hatást gyakorolnak.

A járási központok és városok elszívó hatása összetett társadalmi és gazdasági folyamat, amely elsődlegesen a munkaerő és az erőforrások városi/nagyobb települések irányába ható koncentrációjához vezet. A népességgkoncentráció, az agglomerációk erősödése, valamint a gazdasági és infrastrukturális előnyök a kisebb települések fenntarthatósági problémáit veti fel. Ebből következően a forrásfelhasználás területi értékelése során a közigazgatási határokon alapuló megközelítés önmagában nem ad teljes képet, ezért szükséges a funkcionális térségi kapcsolatok figyelembevétele is. Ez különösen a szinergiák vizsgálata szempontjából releváns, mivel a fejlesztések egymásra gyakorolt hatása és kiegészítő jellege jellemzően ezen kapcsolatrendszeren keresztül érvényesül.

Forrásfelhasználási módok szerinti vizsgálatok

A forrásfelhasználási módok szerinti vizsgálat alapján megállapítható, hogy a forrásfelhasználás előrehaladása **összességében megfelelő ütemű**, ugyanakkor az egyes forrásfelhasználási módok és konstrukciók között jelentős különbségek mutatkoznak.

Az összesített adatok szerint a források 86,63%-a került lekötésre a 2026. január 8-ai adatbázis adatai alapján, amely 13,37%-os eltérést jelent a tervezett forráskerethez képest a félidei értékelés időpontjában.

⁶ Nyíregyházi járáshoz tartozó településeket érintő forrásfelhasználási módok:

Nyíregyházi nagyvárosi településeggyüttes: Apagy, Kótaj, Napkor, Nyírpazony, Nyírtelek, Sényő.

Nyírségi fejlesztési térség: Kálmánháza, Újfehértó.

Tisza-menti fejlesztési térség: Nagycserkesz, Tiszanagyfalu, Rakamaz, Timár, Szabolcs.

A területi alapon dedikált és nem területi alapon dedikált források összevetése alapján egyértelmű különbség figyelhető meg: a nem területi alapon dedikált (kiemelt kedvezményezettekhez rendelt) források esetében az eltérés 9,49%, míg a területi alapon dedikált forrásoknál 14,53%, ami azt jelzi, hogy a területi alapon dedikált projektek esetében lassabb a forráslekötés üteme.

A forrásfelhasználási módok közötti különbségek szintén markánsak. A Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód esetében a lekötési arány 87,25 %, ami 12,75%-os eltérést jelent a tervezett forrásmennyiséghez mérten. A Szatmár-Beregi fejlesztési térségben a források 13,13%-a vár még lekötésre, az arány az átlaghoz közeli értéket mutat. A Nyírségi fejlesztési térségben 14,26%-os, a Tisza-menti fejlesztési térségben 15,03%-os lekötetlen forrásarány jelentkezik. Mindkettő mérsékelten maradt vármegyei átlag alatt az elemzés időpontjáig. A Nyíregyházi nagyvárosi településeggyüttes esetében kiugró értékű a 33,97%-os lekötetlen forrásarány. A forrástípusok szerinti bontás rámutat arra, hogy az ESZA+ források esetében az eltérés 8,50%, míg az ERFA forrásoknál 14,04%, ami azt jelzi, hogy az ESZA+ konstrukciók összességében nagyobb arányban kerültek lekötésre. Ugyanakkor a részletes adatok alapján ez a kép nem egységes: a Tisza-menti fejlesztési térségben az ESZA+ források esetében közel 60%-os eltérés tapasztalható, ami kifejezetten alacsony lekötési szintet jelez, míg a Nyíregyházi nagyvárosi településeggyüttes forrásfelhasználási mód tekintetében ezen források lekötése eléri a 100%-ot. Az eltérések mögött több, jól azonosítható tényező áll. Jelentős különbségek mutatkoznak a pályázói aktivitásban: egyes fejlesztési térségekben és konstrukciók esetében alacsony érdeklődés tapasztalható, míg más esetekben túligénylés jelentkezik.

A projekt-előkészítettség szintje is meghatározó, különösen a nagyobb beruházások esetében. A forrástípusok iránti kereslet is differenciált: több esetben megfigyelhető, hogy a beruházási jellegű ERFA fejlesztések iránt nagyobb az igény, míg az ESZA+ konstrukciók esetében alacsonyabb a részvételi hajlandóság.

A felhívások eltérő időpontokban kerültek megjelentetésre (FVS számára időben későbbi megnyitás).

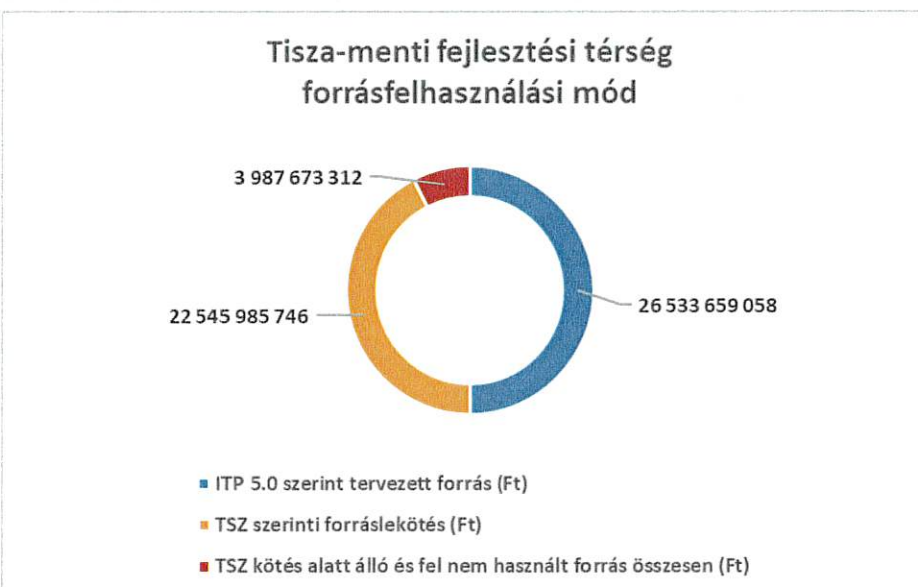
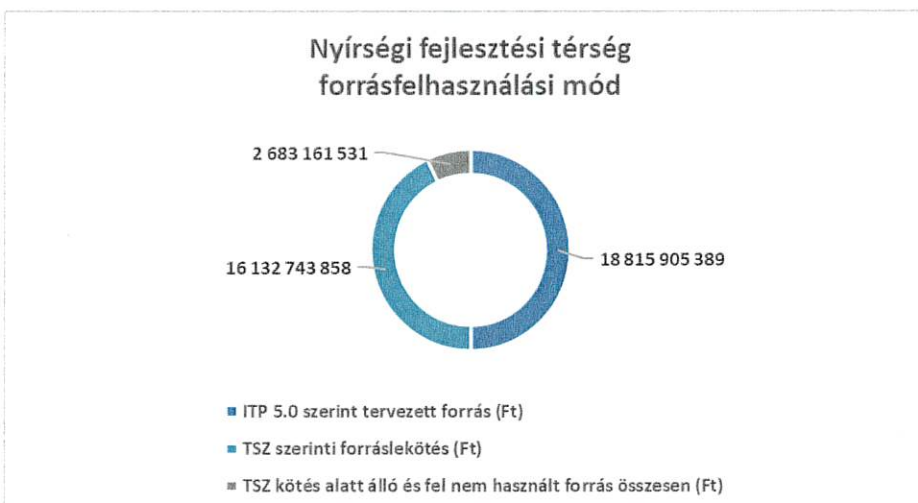
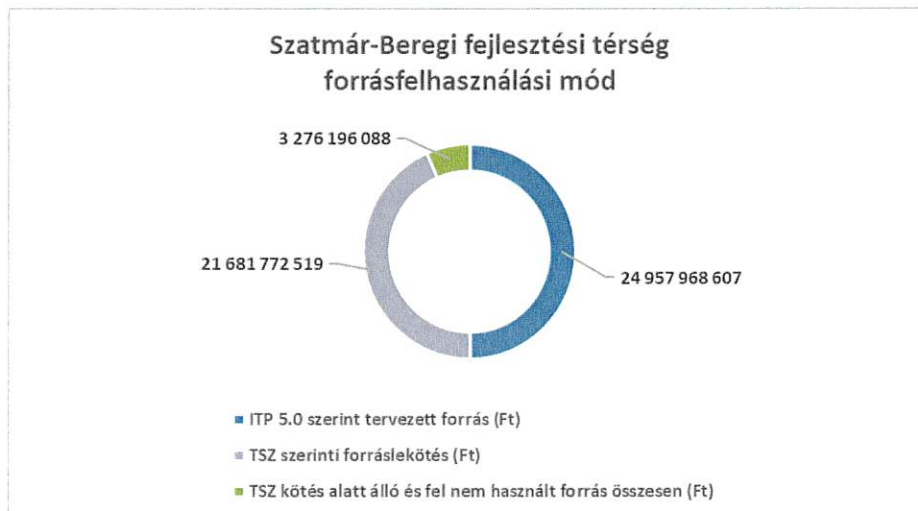
5. táblázat: Forráslekötések aránya

Kategória	ITP 5.0 szerint tervezett forrás (Ft)	TSZ szerinti forráslekötés (Ft)	Lekötési arány (%)	TSZ kötés alatt álló és fel nem használt forrás összesen (Ft)	TSZ kötés alatt álló és fel nem használt forrás aránya összesen (%)
Területi alapú források	127 971 670 685	109 377 373 134	85,47%	18 594 297 551	14,53%
Nem területi alapú források (kiemelt kedvezményezett)	38 326 329 315	34 689 577 433	90,51%	3 636 751 882	9,49%
Összesen	166 298 000 000	144 066 950 567	86,63%	22 231 049 433	13,37%
ESZA+	20 114 000 000	18 403 784 820	91,50%	1 710 215 180	8,50%
ERFA	146 184 000 000	125 663 165 747	85,96%	20 520 834 253	14,04%

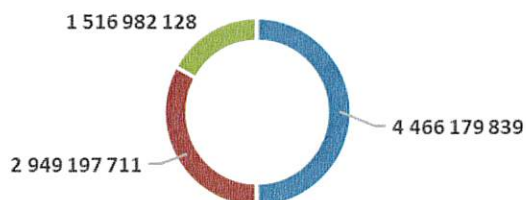
Forrásfelhasználási mód	ITP 5.0 szerint tervezett forrás (Ft)	TSZ szerinti forráslekötés (Ft)	Lekötési arány (%)	TSZ kötés alatt álló és fel nem használt forrás összesen (Ft)	TSZ kötés alatt álló és fel nem használt forrás aránya összesen (%)
Fenntartható városfejlesztés	52 797 957 792	46 067 673 300	87,25%	6 730 284 492	12,75%
ESZA+	8 472 750 000	8 472 750 000	100,00%	0	0,00%
ERFA	44 325 207 792	37 594 923 300	84,82%	6 730 284 492	15,18%
Szatmár-Beregi fejlesztési térség	24 957 968 607	21 681 772 519	86,87%	3 276 196 088	13,13%
ESZA+	1 444 878 856	947 422 780	65,57%	497 456 076	34,43%
ERFA	23 513 089 751	20 734 349 739	88,18%	2 778 740 012	11,82%
Nyírségi fejlesztési térség	18 815 905 389	16 132 743 858	85,74%	2 683 161 531	14,26%
ESZA+	947 872 397	766 482 526	80,86%	181 389 871	19,14%
ERFA	17 868 032 992	15 366 261 332	86,00%	2 501 771 660	14,00%
Tisza-menti fejlesztési térség	26 533 659 058	22 545 985 746	84,97%	3 987 673 312	15,03%
ESZA+	1 338 252 434	537 129 514	40,14%	801 122 920	59,86%
ERFA	25 195 406 624	22 008 856 232	87,35%	3 186 550 392	12,65%
Nyíregyházi nagyvárosi településeggyüttes	4 466 179 839	2 949 197 711	66,03%	1 516 982 128	33,97%
ESZA+	230 246 313	0	0,00%	230 246 313	100,00%
ERFA	4 235 933 526	2 949 197 711	69,62%	1 286 735 815	30,38%
Fejlesztési cél - aktív turizmus fejlesztése	400 000 000	0	0,00%	400 000 000	100,00%
ESZA+					
ERFA	400 000 000	0	0,00%	400 000 000	100,00%
Kiemelt kedvezményezett	38 326 329 315	34 689 577 433	90,51%	3 636 751 882	9,49%
ESZA+	7 680 000 000	7 680 000 000	100,00%	0	0,00%
ERFA	30 646 329 315	27 009 577 433	88,13%	3 636 751 882	11,87%
Összesen	166 298 000 000	144 066 950 567	86,63%	22 231 049 433	13,37%

A szemléletesség okán alábbiakban forrásfelhasználási módonként jelenik meg a lekötöttség aránya:

6. ábra: Forrásfelhasználási arányok

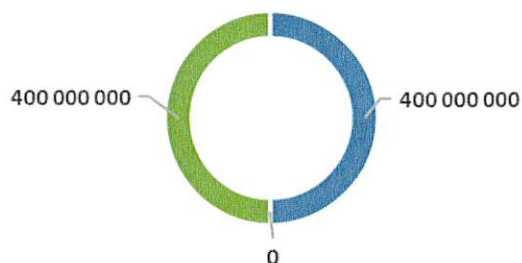

Nyíregyházi nagyvárosi településeggyüttes forrásfelhasználási mód

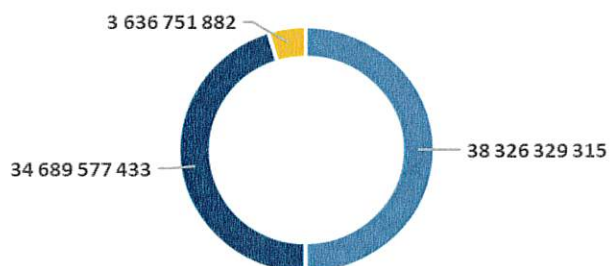
- ITP 5.0 szerint tervezett forrás (Ft)
- TSZ szerinti forráslekötés (Ft)
- TSZ kötés alatt álló és fel nem használt forrás összesen (Ft)

Fejlesztési cél - aktív turizmus fejlesztése forrásfelhasználási mód

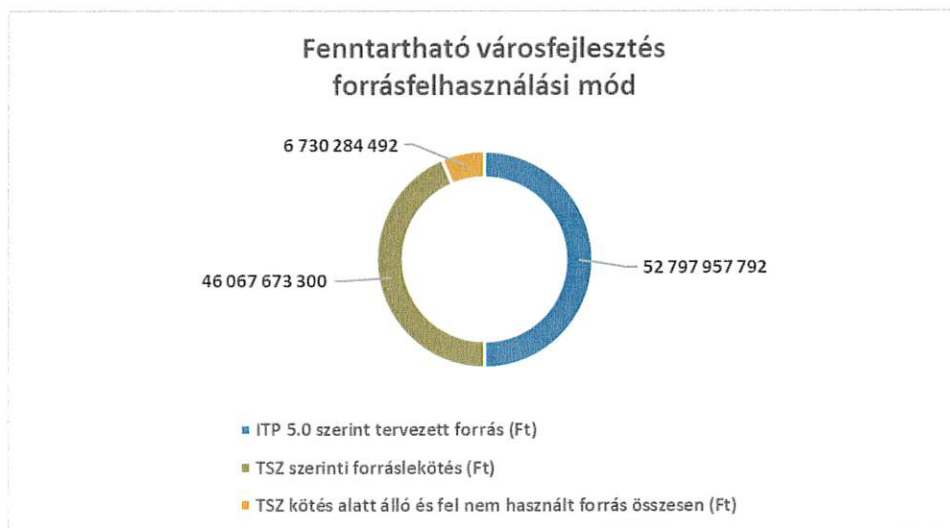

- ITP 5.0 szerint tervezett forrás (Ft)
- TSZ szerinti forráslekötés (Ft)
- TSZ kötés alatt álló és fel nem használt forrás összesen (Ft)

Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód

- ITP 5.0 szerint tervezett forrás (Ft)
- TSZ szerinti forráslekötés (Ft)
- TSZ kötés alatt álló és fel nem használt forrás összesen (Ft)

Az elemzés alapjául szolgáló adatokat az Irányító Hatóság bocsátotta a területi szereplő rendelkezésére, amelyek a 2026. január eleji állapotot tükrözik. Ennek alapján rögzíthető, hogy az adatok az ITP végrehajtásának egy adott időmetszetét jelenítik meg és nem minden esetben fedik a jelenlegi, aktuális állapotot. Ugyanis egyes konstrukciók esetében a vizsgált időpontban még nem álltak rendelkezésre támogatói döntések, amely körülmény a lekötési arányok alacsonyabb szintjében jelenik meg.

Szerződéskötés alatt állt az elemzés alapadatai alapján mintegy 4,714 milliárd forint értékű projektállomány, amely valamennyi célterületet érintett a TOP_Plusz 6.1.1-21, 6.1.3-21, 1.2.1-21, 1.2.2-21, 2.1.1-21, 3.1.3-23, 6.1.4-23 konstrukciókban. A hazaira átforduló projektállomány a TOP_Plusz-1.2.1-21, 1.2.3-21, 2.1.1-21, 3.3.1-21, 3.3.2-21, 6.1.2-21 pályázati konstrukciókat is érintette megváltoztatva a terüleetspecifikus mellékletek OP-ból elszámolható és nem elszámolható keretösszegeit.

Mindez az egyes forrásfelhasználási módok és konstrukciók közötti összehasonlíthatóságot nehezítheti és az eredmények értelmezése során torzító hatással bírhat, ezért az elemzés megállapításai ezen korlátok figyelembevételével értelmezendők. Az ITP félidei értékelés időpontja egy statikus állapotot tükröz, miközben a projekt portfólió adatállománya folyamatosan változik. A programzárás értékelésekor lehet teljesebb képet alkotni a forrásfelhasználás vármegyei és országos helyzetéről.

A TOP Plusz prioritások és felhívások szerinti összegzése

A megítélt támogatások TOP_Plusz prioritások és felhívások szerinti megoszlásának vizsgálata során az ITP 5.0 dokumentumban rögzített tervezett forrásallokációk és a támogatási szerződéssel rendelkező források (TSZ szerinti tényadatok) összevetésére került sor. Az összehasonlítás alapján megállapítható, hogy az egyes felhívások és prioritások között eltérések mutatkoznak a tervezett és a tényleges forrásfelhasználás között. Egyes konstrukciók esetében a TSZ-szel lekötött források elérik vagy meghaladják az eredetileg tervezett kereteket, míg más felhívásoknál a forráslekötés mértéke elmarad a tervezett értékektől. A túlteljesítéssel érintett felhívások esetében a forrásallokáció meghaladása a projektek szakmai tartalmából és a beavatkozások komplex jellegéből adódó forrásigénnyel hozható összefüggésbe, amely egyes konstrukciók

irányába történő koncentráltabb forráslekötést eredményezett. Egyes felhívások esetében fentiek részben költségnövekmény, részben pedig keretátcsoportosítások formájában realizálódott.

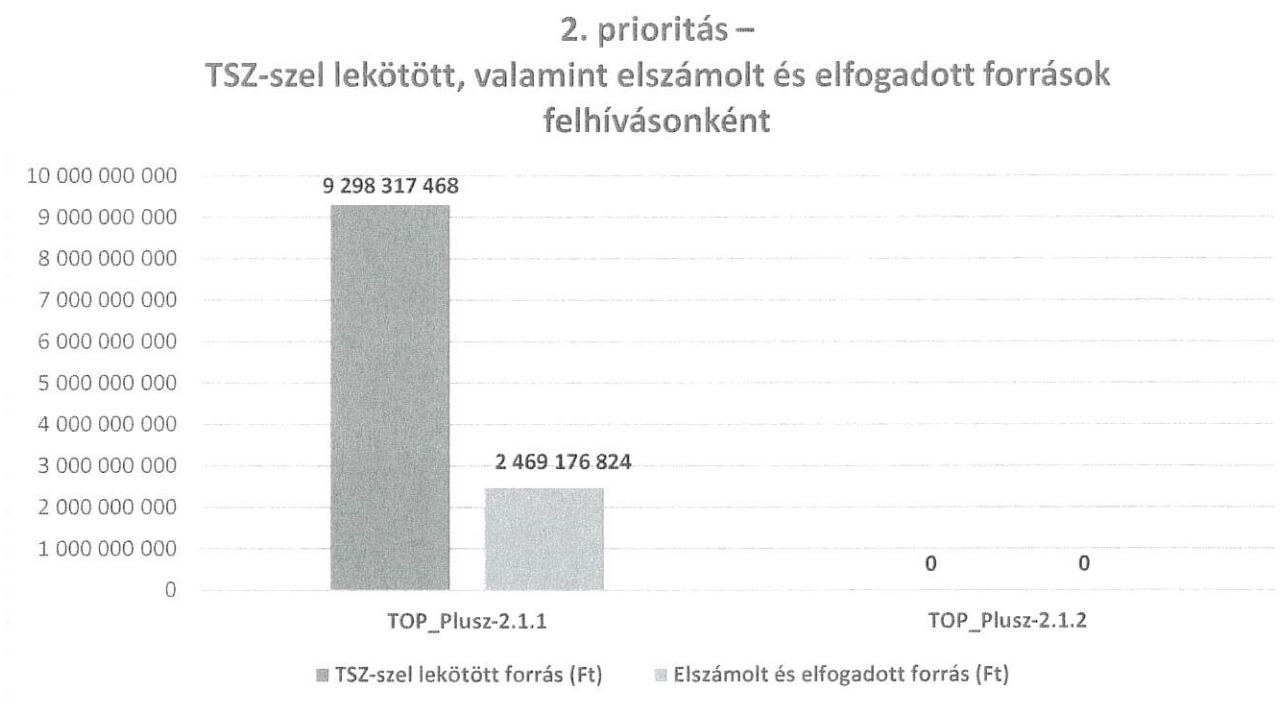
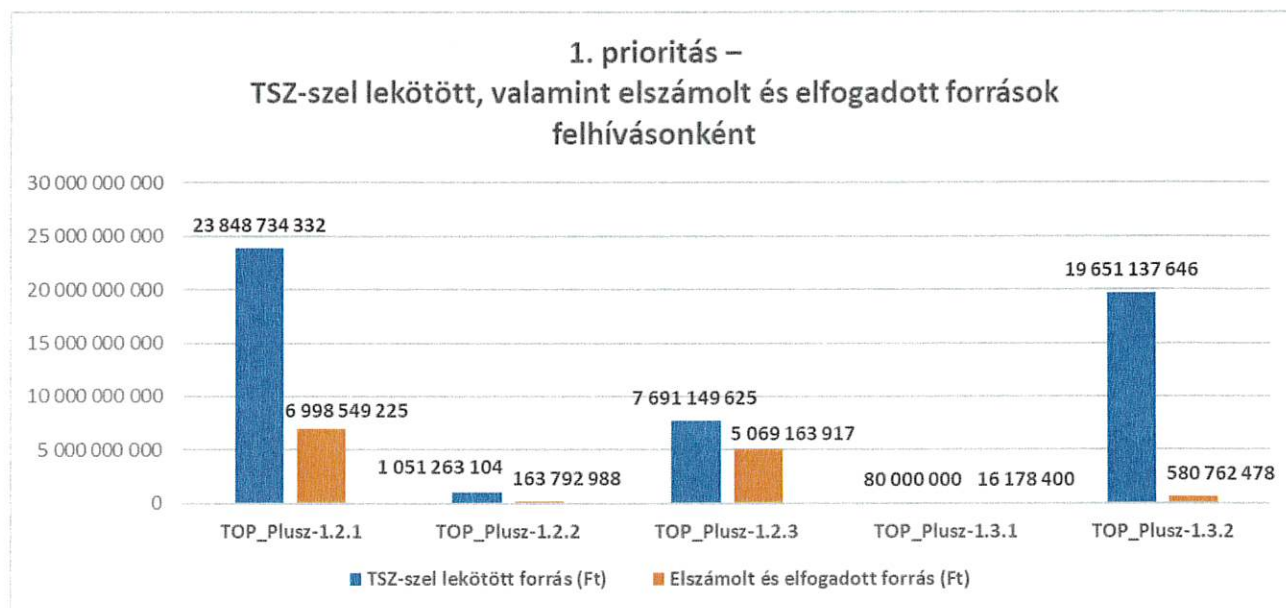
Az elmaradással érintett felhívások esetében ugyanakkor több tényező is azonosítható, így különösen a végrehajtás eltérő ütemezése, a támogatási kérelmek feldolgozásának és döntéshozatalának időigénye, valamint egyes konstrukciók esetében a forráslekötés jelenlegi szintje

6. táblázat: TSZ-szel lekötött, elszámolt és elfogadott források aránya

Prioritás	Felhívás kódszáma	TSZ-szel lekötött forrás (Ft)	Elszámolt és elfogadott forrás (Ft)	Elszámolás aránya (%)
1. prioritás	TOP_Plusz-1.2.1	23 848 734 332	6 998 549 225	29,35%
	TOP_Plusz-1.2.2	1 051 263 104	163 792 988	15,58%
	TOP_Plusz-1.2.3	7 691 149 625	5 069 163 917	65,91%
	TOP_Plusz-1.3.1	80 000 000	16 178 400	20,22%
	TOP_Plusz-1.3.2	19 651 137 646	580 762 478	2,96%
2. prioritás	TOP_Plusz-2.1.1	9 298 317 468	2 469 176 824	26,56%
	TOP_Plusz-2.1.2	0	0	0,00%
3. prioritás	TOP_Plusz-3.1.1	7 450 000 000	1 832 012 378	24,59%
	TOP_Plusz-3.1.2	1 901 951 923	772 309 403	40,61%
	TOP_Plusz-3.1.3	349 082 897	0	0,00%
	TOP_Plusz-3.2.1	8 472 750 000	0	0,00%
	TOP_Plusz-3.3.1	4 998 291 294	2 369 498 888	47,41%
	TOP_Plusz-3.3.2	3 869 075 556	1 180 097 111	30,50%
	TOP_Plusz-3.3.3	6 638 146 743	0	0,00%
	TOP_Plusz-3.4.1	7 863 785 954	3 307 563	0,04%
6. prioritás	TOP_Plusz-6.1.1	3 668 897 598	592 384 732	16,15%
	TOP_Plusz-6.1.2	18 489 788 271	587 377 647	3,18%
	TOP_Plusz-6.1.3	6 632 936 037	1 698 666 395	25,61%
	TOP_Plusz-6.1.4	1 881 642 419	0	0,00%
	TOP_Plusz-6.2.1	10 000 000 000	72 721 476	0,73%

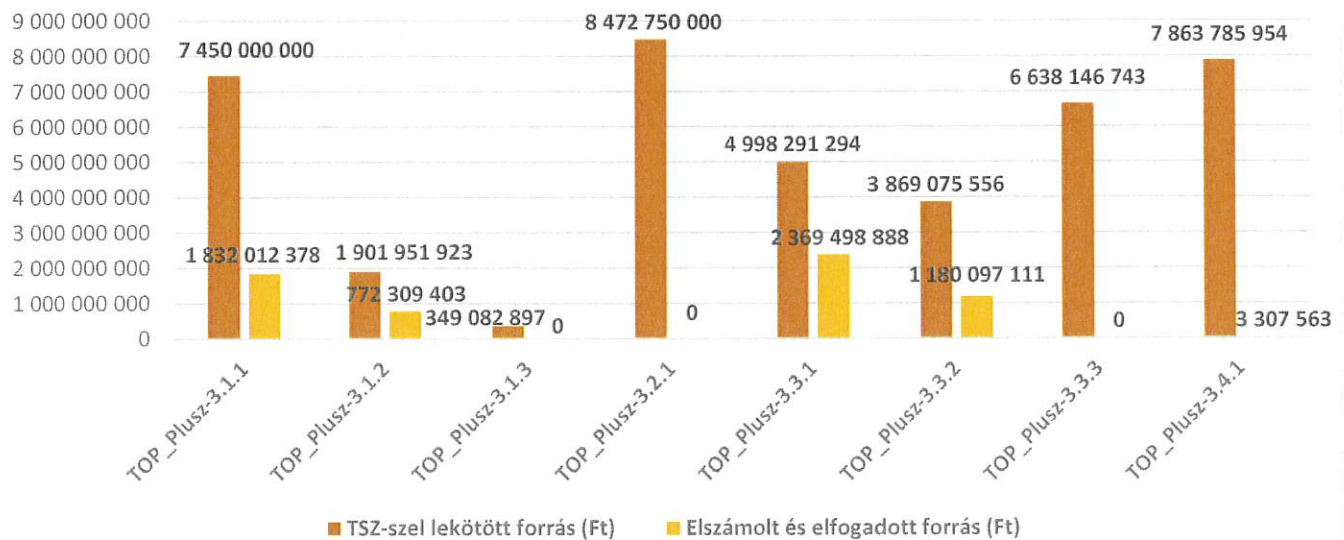
A támogatási szerződéssel lekötött források arányát és az elszámolási százalékokat diagramm formában ábrázoljuk az alábbiakban prioritásonkénti bontásban:

7. ábra: Forráslekötések aránya felhívásonként

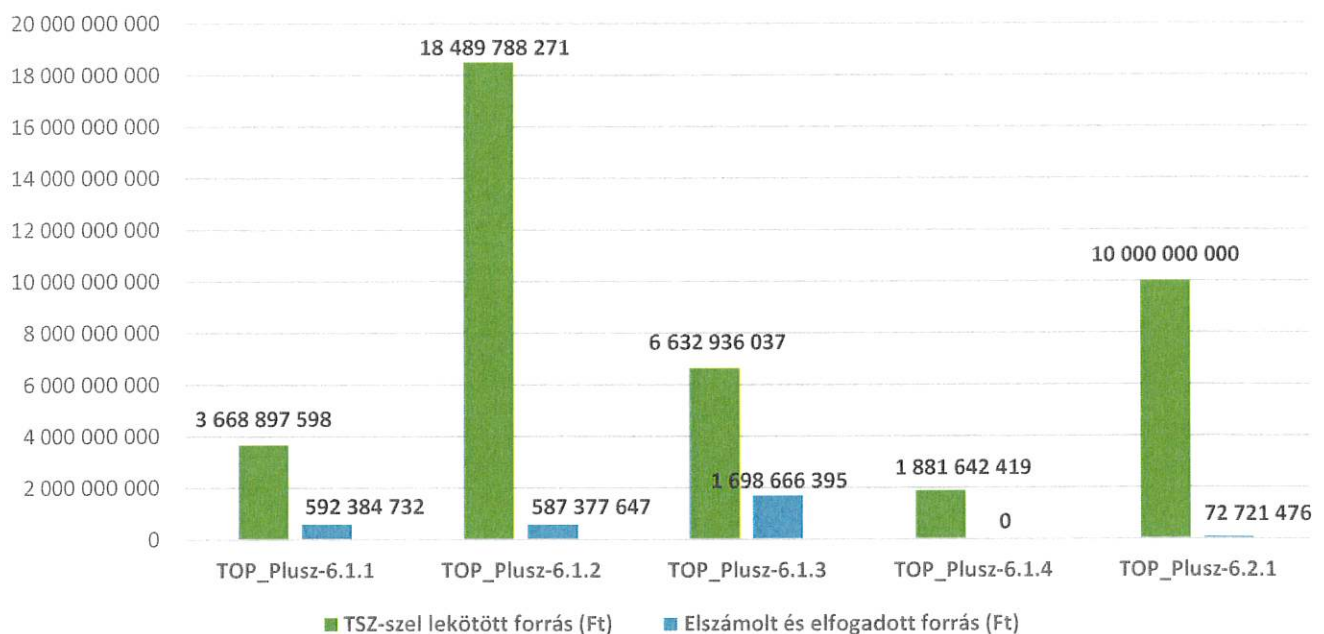

3. prioritás – TSZ-szel lekötött, valamint elszámolt és elfogadott források felhívásonként

6. prioritás – TSZ-szel lekötött, valamint elszámolt és elfogadott források felhívásonként

A felhívások többsége esetében benyújtásra kerültek a kifizetési kérelmek, ugyanakkor ezek jelentős része még nem részesült a közreműködő szervezet általi jóváhagyásban, így az elszámolásra vonatkozó adatok jelen táblázatba nem kerültek rögzítésre. Példaként említendő a TOP_Plusz-3.3.3-23 kódszámú felhívás, ahol – az Irányító Hatóság által megküldött adatbázisban foglaltak alapján – több időközi kifizetési kérelem is benyújtásra került, ugyanakkor azok egyike sem került még jóváhagyásra 2026. januárban.

Ezen túlmenően a döntéshozatali folyamatok időigénye is érdemi befolyással bír az adatok alakulására.

Ennek kapcsán kiemelendő az FVS városhoz kapcsolódó, TOP_Plusz-2.1.2-21 kódszámú felhívás, melynek keretében Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata részéről 3 091 854 121 Ft összegű támogatási igény benyújtásra került, ugyanakkor a vizsgált időpontig támogatói döntés meghozatalára nem került sor. Nyíregyháza MJV az Irányító Hatóság igényfelmérésére vonatkozóan 6 706 207 792 Ft átcsoportosítási igényt jelzett a 2. prioritási tengelyről.

Mindezek következtében a kimutatásban szereplő adatok nem tükrözik teljeskörűen a tényleges forrásfelhasználást, ezáltal az előrehaladás értékelése torzított képet mutat.

A projektek eltérő előrehaladási szintje tekintetében azonosítható elmaradások és időbeli csúszások elsődlegesen az elhúzódó projekt-előkészítési tevékenységekkel (pl.: közbeszerzési eljárás) hozhatók összefüggésbe, amelyek a projektmegvalósítás ütemezésére késleltető hatást gyakorolnak. Mindez hatványozottabban jelenik meg a nagyobb léptékű, összetettebb struktúrájú, több konzorciumi tagot érintő projektek körében. Ehhez kapcsolódóan indokolt figyelembe venni a vonatkozó felhívások elszámolási szabályrendszerét. Ugyanis a felhívások előírása szerint a „Projektelőkészítés költségei” költségkategória – a „Műszaki dokumentáció költségei” költségtypus kivételével – százalékos átalányon alapuló elszámolási mód alá tartozik, amely esetében kifizetési kérelem kizárólag akkor nyújtható be, amennyiben az átalány vetítési alapját képező költségtypusba sorolt költségek elszámolása egyidejűleg megtörténik. A vonatkozó elszámolási szabályozás a projektek forrásfelhasználásának ütemezésére késleltető hatást gyakorol, mivel a kapcsolódó költségek elszámolása feltételhez kötötten – a vetítési alapot képező költségek teljesítéséhez igazodva – valósulhat meg.

Összességében megállapítható, hogy a projektek előrehaladását és a forrásfelhasználás kimutatott ütemét több tényező együttesen befolyásolja, így különösen a kifizetési kérelmek elbírálásának elhúzódása, az újraértékeléssel érintett felhívások esetében támogatói döntések időigénye, valamint a projekt-előkészítési tevékenységek késedelme. További lassító tényezőt jelent a felhívásokban alkalmazott, vetítési alaphoz kötött, százalékos átalányon alapuló elszámolási szabályozás. Mindezek következtében a rendelkezésre álló adatok a tényleges megvalósítási előrehaladást csak részben tükrözik.

A forráskihelyezés és forrásfelhasználás átlagos időigénye

Az ITP félidei értékelése keretében a forráskihelyezés-, és felhasználás időbelisége projektszintű monitoring adatok alapján került vizsgálatra. Az elemzés kiemelt figyelmet fordított a támogatási folyamat egyes szakaszai közötti időtartamok vizsgálatára, ugyanakkor az eredmények értelmezése során indokolt figyelembe venni az ITP végrehajtását befolyásoló külső, rendszerszintű tényezőket is.

A TOP Plusz végrehajtásának sajátossága, hogy az első felhívások már 2021-ben megjelentek, még az Operatív Program Európai Bizottság általi elfogadását megelőzően. Az Operatív Program végleges tartalma az elfogadási folyamat során jelentősen módosult, annak jóváhagyása 2022. decemberében történt meg.

Ezt követően került sor az elfogadott Operatív Programhoz illeszkedő kiválasztási kritériumok véglegesítésére és Monitoring Bizottsági elfogadására. Az Operatív Program, valamint a kiválasztási szempontrendszer tartalmi pontosítása következtében szükségessé vált a korábban benyújtott, illetve részben már támogatói döntéssel érintett projektek újraértékelése az elszámolhatóság biztosítása érdekében.

Az újraértékelési folyamat 2024. márciusától indult meg, amelynek keretében a kedvezményezettek egységes hiánypótlási felhívás keretében kiegészítő dokumentáció benyújtására váltak kötelezetté. Az eljárás célja az volt, hogy a projektek megfeleltethetők legyenek az időközben módosult kiválasztási kritériumoknak és ezáltal biztosított legyen az Európai Unió forrásból történő elszámolhatóság.

A fenti folyamatokból következően az időbeliségi mutatók értelmezése során kiemelten fontos rögzíteni, hogy:

- a támogatói döntés dátuma nem minden esetben a tényleges döntési folyamat lezárását tükrözi,
- a döntési és szerződéskötési időtartamok részben adminisztratív, utólagos megfeleltetési folyamatokat is tartalmaznak,
- így az időtartamok - bizonyos esetekben - nem kizárólag a végrehajtási hatékonyság indikátoraként értelmezhető.

Az elemzés alapján *a benyújtástól a támogatói döntésig eltelt idő* jelentős szórást mutat (55,9–1108,5 nap közötti átlagértékekkel). Az újraértékeléssel érintett felhívások esetében a támogatói döntésig eltelt idő torzító hatással bír.

A magasabb értékek nem minden esetben értelmezhetők a döntéshozatali folyamat elhúzódásaként, mivel azok részben a fent bemutatott rendszerszintű tényezőkből adódnak. Különösen azon konstrukciók esetében figyelhető meg jelentősebb eltérés, ahol:

- több benyújtási szakasz került meghirdetésre, illetve
- ahol az újraértékelési kötelezettség nagyobb számú projektet érintett.

Ennek megfelelően az adatok értelmezése során indokolt lehet a kiugró értékek mögötti egyedi okok vizsgálata.

A *szerződéskötési időtartamok* (49–1164,8 nap közötti átlagok) esetében szintén jelentős eltérések mutathatóak ki, amely részben a kedvezményezetti oldalon jelentkező adminisztratív tényezőkkel, részben pedig a programszintű változásokkal magyarázható.

Az újraértékelési folyamat következtében egyes projektek esetében:

- a szerződéskötési folyamat időben eltolódott, illetve
- a támogatói döntés meghozatala és szerződéskötés között nem minden esetben egyenes, kiszámítható és automatikus az átmenet.

A *projektek futamideje* (694,7–2191 nap közötti átlagértékek) alapvetően a fejlesztések típusával összhangban alakul, ugyanakkor az újraértékeléshez kapcsolódó megfeleltetési és módosítási folyamatok közvetett hatása itt is kimutatható.

A módosított kiválasztási feltételekhez való igazodás egyes esetekben:

- projektütemezési korrekciókat,
- szerződésmódosításokat, illetve
- határidő-hosszabbításokat eredményezett.

A *szélsőséges időtartamok* (különösen az 1000 napot meghaladó értékek) értelmezése során hangsúlyozandó, hogy azok jelentős része nem kizárólag operatív végrehajtási problémára vezethető vissza, hanem:

- az Operatív Program elfogadásának időbeli csúszására,
- a kiválasztási kritériumok módosulására, valamint
- az ezekből következő újraértékelési kötelezettségre.

Szabálytalansági eljárások vizsgálata

Az Irányító Hatóság által 2026. február 9-én megküldött EUPR adatok⁷ alapján a vármegyei forráskeret terhére megvalósuló projektek között több esetben került sor szabálytalansági eljárás megindítására. A vizsgált kimutatás 4 konstrukciót érint (TOP_Plusz-1.2.1, 1.2.3-, 3.1.2, 3.3.2-) összesen 7 projektet tartalmaz, amelyek közül 5 esetben indult eljárás, míg 2 projekt kapcsán nem történt ilyen intézkedés. A projektek státuszát tekintve 1 projekt megszűnt támogatási szerződéssel rendelkezik⁸, a további 6 projekt esetében pedig hatályos támogatási szerződés áll fenn.

A szabálytalansági eljárások túlnyomó többsége dokumentum ellenőrzés keretében került feltárásra, míg egy esetben egyéb vizsgálatok, auditok során történt az észlelés. A lezárt eljárások alapján megállapítható, hogy egy projekt esetében nem került megállapításra szabálytalanság, egy projekt esetében szabálytalanság került rögzítésre, míg egy projekt kapcsán az egyezmény szerinti csalás gyanúja merült fel. Több eljárás a vizsgált időszakban még folyamatban volt, ezért azok végleges minősítése nem áll rendelkezésre, mindez az eljárással érintett projektek 40%-át jelenti.

A pénzügyi adatok alapján a hatályos támogatási szerződéssel rendelkező projektek 2%-ában indult szabálytalansági eljárás, amely összesen 1 555 576 345 Ft támogatási összeget érintett. A szabálytalansági eljárásokhoz kapcsolódóan számszerűsítve összesen 170 039 334 Ft megítélt támogatási összeg érintett. A ténylegesen kifizetett támogatásból 7 881 620 Ft kapcsolódik szabálytalansággal érintett projekthez. A pénzügyi érintettség döntően két projekthez köthető, míg a többi vizsgált projekt esetében a szabálytalansági eljárás nem járt pénzügyi következménnyel vagy az eljárás még nem zárult le.

Összességében megállapítható, hogy bár a vizsgált projektek egy részében indult szabálytalansági eljárás, a tényleges pénzügyi hatással járó esetek száma alacsony és a szabálytalansággal érintett kifizetések aránya a teljes támogatási volumenhez képest mérsékelt a vizsgált adatok alapján, a meghatározott időpontig.

⁷ Az adatszolgáltatás 2026. január 8-i adatokon alapul.

⁸ TOP_PLUSZ-1.2.3-21 konstrukciót érint

Összegzés

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye településhálózata kiegyensúlyozatlan. A 229 település közül csupán Nyíregyháza az egyetlen 100 000 lakost elérő nagyváros, miközben a funkciógazdag középvárosok teljes mértékben hiányoznak, egyetlen város lakossága (Nyíregyházán kívül) sem éri el a 20 000 főt. Fontos kiemelni, hogy a TOP_Plusz keretében elérhető forrásmennyiség szűkössége, a vármegye nagyszámú településszáma való tekintettel koncentrált forráskihelyezést igényelt.

A vármegye számára kiemelten fontos cél volt a tervezés során, hogy megyei jogú városán kívül néhány gazdasági szempontból is kedvező város funkcióit erősítse. A decentrumok (Kisvárdá, Mátészalka, Nyírbátor) komplex fejlesztésével hatékonyabban mérsékelhetők a területi különbségek, hiszen a potenciális beavatkozások a decentrumok vonzáskörzetében pozitív társadalmi-gazdasági folyamatokat indíthatnak el. Kiemelendő ugyanakkor, hogy a város-vidék kapcsolatrendszer fontos szereplői – fentiekén kívül – a kisvárosok. A forrásfelhasználási módok kijelölése – elsődlegesen földrajzi szempontok figyelembevételével követte fenti tervezési elvet.

A fenntartható városfejlesztésre alokált keret nagysága Nyíregyháza unikális vármegyei szerepköréből fakadt. A Tisza-menti fejlesztési térség Kisvárdá, mint decentum köré szerveződő hat járást érintő településeggyüttes, a Nyírségi fejlesztési térség Nyírbátor, mint decentrum vonzáskörzetében lévő négy járás településeinek fejlesztését fogja össze. A Szatmár-Beregi fejlesztési térség a Csengeri, Fehérgyarmati, Mátészalkai és Vásárosnaményi járás számos települését fogja össze (érintett lakosság: 139 794 fő).

A 14 848 lakónépességű Mátészalka, mint decentrum funkcióbővítése vitathatatlan fejlesztési prioritás. A földrajzilag is kiterjedt a célterület, jelentős településszámának további differenciált fejlesztése indokolt lehet. A 108 község/nagyközsége mellett hét városi jogállású településének prioritizált fejlesztése (Csenger, Fehérgyarmat, Nagyecséd, Nyírmada, Vaja, Vásárosnamény: összesen 28 506 fő lakónépesség) a kiegyenlített térbeli fejlődést segítheti a jövőben.

A monitoring adatok alapján történő forrásabszorpció alapján a 166 298 000 000 forint tervezett forrás 86,63 %-a került sikeresen lekötésre, mintegy 144 066 950 567 forint értékű támogatási szerződésállomány formájában. A területi alapú források 85,47 %-os lekötési arányt mutatnak, a nem területi alapú kiemelt kedvezményezettek 90,15 5-os támogatási szerződésállománnyal bírnak. Összességében megállapítható, hogy a projektek előrehaladását és a forrásfelhasználás kimutatott ütemét több tényező együttesen befolyásolja, így különösen az elhúzódozó támogatói döntések, a kifizetési kérelmek elbírálásának időigénye, valamint a projekt-előkészítési tevékenységek késedelme. Megállapítható továbbá, hogy bár a vizsgált projektek egy részében indult szabálytalansági eljárás, a tényleges pénzügyi hatással járó esetek száma alacsony és a szabálytalansággal érintett kifizetések aránya a teljes támogatási volumenhez képest mérsékelt a vizsgált adatok alapján, a meghatározott időpontig.

7. táblázat: Szabálytalansággal érintett konstrukciók

Pályázati konstrukció	Szabálytalansággal érintett projektek darabszáma	Szabálytalanság észlelésének módja	Szabálytalanság minősítése	Eljárás - döntés dátuma	Szabálytalansággal érintett megítélt támogatás összege	Szabálytalansággal érintett kifizetett támogatás összege
TOP_PLUSZ-1.2.1-21	2	Dokumentum ellenőrzés	IRQ0 – nincs szabálytalanság			
TOP_PLUSZ-3.3.2-21	1	Egyéb vizsgálatok, auditok	IRQ2 - szabálytalanság			
TOP_PLUSZ-3.1.2-21	1	Dokumentum ellenőrzés	IRQ3 – az egyezmény szerinti család (gyanúja) - egy projektben		34 641 463 Ft	7 881 620 Ft
TOP_PLUSZ-1.2.3-21	3	Dokumentum ellenőrzés			135 397 871 Ft	

2.2 Az ITP végrehajtásának hozzájárulása a TOP Plusz Operatív Program elvárásaihoz

Az ITP félidei értékelése során figyelembevételre került az útmutató azon előírása, miszerint a több tématerületet magában foglaló felhívások esetében kizárólag a tematikus elvárás szempontjából releváns tématerülethez kapcsolódó forrásokat szükséges számításba venni.

Az érintett felhívások áttekintése alapján megállapítható, hogy ilyen jellegű, több tématerületet érintő konstrukciónak minősülnek az FVS városhoz kapcsolódó felhívások is, különösen a TOP_Plusz-1.3.2-23, a TOP_Plusz-3.2.1-23 és a TOP_Plusz-3.4.1-23 kódszámú felhívások, illetve vármegyére vonatkozó a TOP_Plusz-1.2.1-21, a TOP_Plusz-3.3.1-21, a TOP_Plusz-3.3.2-21, kódszámú felhívások.

Az Irányító Hatóság által megküldött 2026. január 8-i adatbázis alapján, valamint a www.palyazat.gov.hu weboldalon elérhető⁹ támogatott projekteket tartalmazó adatállomány alapján elvégzett elemzés során – az útmutató előírásainak megfelelően – minden esetben kizárólag a tematikus elvárás szempontjából releváns fejlesztési elemekhez kapcsolódó források kerültek figyelembevételre. Ennek megfelelően a többcélú felhívások teljes keretösszege nem került automatikusan beszámításra, hanem azok tematikusan releváns része került allokálásra az egyes elvárásokhoz.

A fenti módszertani megközelítés biztosítja, hogy a teljesülési arányok a tematikus célokhoz való tényleges hozzájárulást tükrözzék.

A vármegyei ITP végrehajtása a TOP Pluszban meghatározott tematikus, szakmai és pénzügyi elvárásokhoz való hozzájárulás szempontjából összességében előrehaladott állapotban van. A támogatói döntéseken alapuló tényadatok alapján megállapítható, hogy a vállalások jelentős része arányosan teljesül, ugyanakkor egyes tématerületeken eltérések figyelhetők meg.

A humán fejlesztésekhez kapcsolódó vállalások teljesülése kiegyensúlyozott képet mutat. A humán infrastruktúra fejlesztésére fordított források aránya (90,35%), és a humánfejlesztési programok (ESZA+) teljesülése (96,79%) megközelíti az ITP-ben rögzített célértékeket.

Ez arra utal, hogy a vármegye megfelelő hangsúlyt helyezett a közszolgáltatások – különös tekintettel az oktatási, az egészségügyi és a szociális ellátórendszer – fejlesztésére, amely összhangban áll a térség társadalmi kihívásaival.

Szintén arányos teljesülés figyelhető meg a szociális városrehabilitáció területén, ahol mind az ERFA (89,71%), mind pedig az ESZA+ (87,88%) források tekintetében magas a teljesülés. Ez azt jelzi, hogy a fizikai és társadalmi beavatkozások kombinációja megfelelően érvényesült és az ITP képes volt integrált módon kezelni a felzárkóztatási célokat.

A legjelentősebb elmaradás a fenntarthatósági és klímacélokhoz kapcsolódó önkormányzati energetikai fejlesztések esetében azonosítható, ahol a teljesülés aránya mindössze 51,69%. Ezen a területen a forráslekötés és a projektmegvalósítás üteme elmarad a tervezettől.

Az alacsony teljesülési arány mögött ugyanakkor nem kizárólag strukturális és kapacitásbeli okok állnak. A kombinált (hitel+vissza nem térítendő) támogatásokkal megvalósítandó

⁹ 2026.03.30. napi adatok.

energetikai fejlesztésekre irányuló felhívások késlekedése is magyarázatként szolgál a teljesülési arány tekintetében. A döntéshozatali folyamat időbeni alakulása is negatívan hat az adatok alakulására. Kiemelendő, hogy az FVS városhoz kapcsolódó, TOP_Plusz-2.1.2-21 kódszámú felhívás keretében Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának részéről 3.091.854.121 Ft összegű támogatási igény került benyújtásra, azonban ezen kérelmek tekintetében a vizsgált időpontig még nem született támogatói döntés.

Ennek következtében ezen források a jelenlegi értékelésben még nem jelennek meg a lekötött keretek között, ami torzíthatja a teljesülési arányt és magyarázatot ad az alacsonyabb előrehaladásra.

Az Irányító Hatóság által megküldött adatbázis a TOP_Plusz-1.3.2-23 és a TOP_Plusz-1.2.1-21 kódszámú felhívások vonatkozásában vizsgálja az önállóan támogatható tevékenységként megjelenő tématerületeket. Az OP-ban tematikus elvárasként jelenik meg a fenntarthatósági és klímavédelmi szempontok érvényesülésének vizsgálata, amelynek keretében indokolt a zöld és kék infrastruktúra fejlesztésére fordított források arányának elemzése.

Az érintett projektek vizsgálata során olyan beavatkozás is azonosítható, amely – már a projekt cím alapján¹⁰ is – a zöld és kék infrastruktúra fejlesztéséhez kapcsolódik, azonban a rendelkezésre álló adatok csak összesített költségadatokat tartalmaznak. Ennek következtében nem állapítható meg egyértelműen, hogy az adott projekten belül ténylegesen mekkora forrás került allokálásra a zöld és kék infrastruktúra fejlesztésére, ami korlátozza a tematikus elvárás teljesülésének pontos értékelését.

A foglalkoztatás javítását célzó beavatkozások 100%-os teljesülése kiemelendő, amely a munkaerőpiaci aktivitás növelésére irányuló intézkedések erős prioritását mutatja a vármegyében.

Fontos kiemelni a komplex programmal fejlesztendő járásokra fordított források arányát, amely jelentősen meghaladja az előírt minimumot. Ez egyértelműen azt jelzi, hogy a vármegye a forrásallokáció során kiemelt figyelmet fordított a leghátrányosabb helyzetű térségek felzárkóztatására és a fejlesztési források koncentráltan kerültek felhasználásra ezen területeken.

A szabályozási korlátokhoz kapcsolódó vállalások többsége szintén megfelelően teljesült. A 4 és 5 számjegyű, állami tulajdonban lévő közúti fejlesztésekre fordítható források aránya (99,99%), valamint az állami alap- és középfokú köznevelési intézmények, illetve kollégiumok fejlesztésére fordítható források aránya (94,36%), megfelel az előírásoknak, amely a tervezés és a végrehajtás szabálykövető jellegét támasztja alá.

A komplex programmal fejlesztendő járásokban megvalósuló az alap- és középfokú köznevelési intézményeket célzó fejlesztések aránya 82,58%. A TOP_Plusz-3.3.3-23 kódszámú felhívásra allokált 7 166 501 200 Ft nagyságrendű forráskeretből a támogatói döntések alapján több olyan projekt is megvalósul, amely nem komplex programmal fejlesztendő járásban található települést érint.

A TOP_Plusz-3.3.2-21 kódszámú felhívás keretében megvalósuló projektek részletes vizsgálata alapján megállapítható, hogy az ITP-ben rögzített vállalások, valamint a támogatói

döntésekhez kapcsolódó tényadatok összhangban állnak egymással. Az adatok azt mutatják, hogy az OP-ban előírt tematikus vállalás alapján a 36 komplex programmal fejlesztendő járások területén megvalósuló, helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztését célzó beruházások aránya eléri, illetve ténylegesen meghaladja az előírt minimum 15%-os forrásfelhasználási küszöböt.

A vonatkozó tematikus elvárás teljesülése nem csupán biztosított, hanem az eddigi végrehajtási adatok alapján 100%-os arányban megvalósult, amely a tervezési és forrásallokációs gyakorlat megfelelőségét, valamint a beavatkozások célzottságát egyaránt alátámasztja.

A teljesülési arányok értelmezése során további torzító tényezőt jelent, hogy egyes felhívások esetében a források területi bontása nem áll rendelkezésre. Különösen igaz ez a foglalkoztatás javítását célzó, TOP Plusz-3.1.1-21 kódszámú felhívásra, amely esetében a vármegyére jutó 7 450 000 000 Ft mértékű forráskeretet (Foglalkoztatási Paktum projekt) nem lehetséges pontosan lebontani a komplex programmal fejlesztendő járások, települések szintjére.

Ennek következtében ezen források nem rendelkeznek egyértelműen a célterületekhez, ami az érintett LHH mutató esetében torzíthatja a teljesülési arányokat. A jelenlegi értékelés a támogatói döntések alapján rendelkezésre álló teljes forrásállományt veszi alapul, amely szélesebb körű beavatkozásokat is magában foglal. Ennek következtében a teljesülési arányok értelmezése során figyelembe kell venni, hogy a kimutatott túlteljesülés részben a számítási módszertan különbségéből adódik, ugyanakkor ténylegesen is tükrözi a források erőteljes koncentrációját a vármegye leghátrányosabb helyzetű járásaiban.

8. táblázat: A forrásfelhasználás TOP Plusz tematikus, valamint szakmai és pénzügyi elvárásokhoz való illeszkedésének vizsgálata

Tematikus elvárások az OP-ban	Figyelembevétele kerülő TOP Plusz felhívások	ITP-ben szereplő tervadatok (Ft) (ITP 5.0 verzió)	Tényadatok támogatói döntés alapján (Ft)	Teljesülés aránya ¹¹ (%)
Humán infrastruktúra: vármegyei ERFA legalább 20%-a (3. prioritás ERFA)	3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.4.1	25.866.705.554	23.369.299.547	90,35%
Humánfejlesztési programok: vármegyei ESZA+ legalább 27%-a (3. prioritás ESZA+)	3.1.3, 3.2.1	8.731.926.000	8.451.832.897	96,79%
Szociális városrehabilitáció (1. prioritás): vármegyei ERFA legalább 1,5%-a	1.2.2, 1.2.4, 1.3.2	2.264.367.656	2.031.263.104	89,71%
Szociális városrehabilitáció (3. prioritás ESZA+): vármegyei ERFA-t kiegészítik a társadalmi felzárkózás tematikus koncentrációhoz hozzájáruló beavatkozások a vármegyei ESZA+ legalább 10%-ával	3.1.2, 3.2.1	11.804.824.000	10.374.701.923	87,88%
Fenntarthatóság, klímacélok: zöld és kék infrastruktúra: vármegyei ERFA legalább 11%-a (1. prioritás)	1.2.1, 1.3.2	16.496.420.590	15.138.007.467	91,77%
Fenntarthatóság, klímacélok: önkormányzati energetika (2. prioritás) a vármegyei ERFA legalább 10%-a	2.1.1, 2.1.2, 2.1.4, 2.1.6	17.986.435.583	9.298.317.468	51,69%
Foglalkoztatás javítása: vármegyei ESZA+ legalább 33%-a; (3. prioritás ESZA+)	3.1.1	7.450.000.000	7.450.000.000	100%
A 4 és 5 számjegyű, állami tulajdonban lévő közutak fejlesztésére a TOP Plusz 1. és 6. prioritások együttes keretösszegének legfeljebb 15%-a fordítható.	6.1.2, 6.2.1	18.489.788.272	18.489.788.271	99,99%
TOP Plusz az alap és középfokú köznevelési intézmények, illetve kollégiumok fejlesztésére tervezett források legalább 90%-át az állami intézmények támogatására fordítja.	3.3.3, 3.4.1	9.374.001.200	8.845.646.743	94,36%
A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás ¹² területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja az alap- és középfokú köznevelési intézmények fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.	3.3.3	7.166.501.200	5.918.758.863	82,58%
A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja a helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.	3.3.2	3.703.986.263	3.703.986.263	100%

Összegzés

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye 2021-2027-re tervezett Integrált Területi Programja hozzájárul a vármegyei Területfejlesztési Programban meghatározott stratégiai (tematikus és területi) célokhoz, valamint az ezekhez kapcsolódó vármegyei prioritásokhoz és tervezett intézkedésekhez.

A vármegyei ITP végrehajtása a TOP Pluszban meghatározott tematikus, szakmai és pénzügyi elvárásokhoz való hozzájárulás szempontjából összességében előrehaladott állapotban van. A támogatói döntéseken alapuló tényadatok alapján megállapítható, hogy a vállalások jelentős része arányosan teljesül, ugyanakkor egyes tématerületeken eltérések figyelhetők meg.

A humán fejlesztésekhez kapcsolódó vállalások teljesülése kiegyensúlyozott képet mutat. A humán infrastruktúra fejlesztésére fordított források aránya (90,35%), és a humánfejlesztési programok (ESZA+) teljesülése (96,79%) megközelíti az ITP-ben rögzített célértékeket.

Ez arra utal, hogy a vármegye megfelelő hangsúlyt helyezett a közszolgáltatások – különös tekintettel az oktatási, az egészségügyi és a szociális ellátórendszer – fejlesztésére, amely összhangban áll a térség társadalmi kihívásaival.

Szintén arányos teljesülés figyelhető meg a szociális városrehabilitáció területén, ahol mind az ERFA (89,71%), mind pedig az ESZA+ (87,88%) források tekintetében magas a teljesülés. Ez azt jelzi, hogy a fizikai és társadalmi beavatkozások kombinációja megfelelően érvényesült és az ITP képes volt integrált módon kezelni a felzárkóztatási célokat.

A legjelentősebb elmaradás a fenntarthatósági és klímacélokhoz kapcsolódó önkormányzati energetikai fejlesztések esetében azonosítható, ahol a teljesülés aránya mindössze 51,69%. Ezen a területen a forráslekötés és a projektmegvalósítás üteme elmarad a tervezettől. Az elmaradás az energetikai beavatkozásokkal összefüggő projektek bonyolultságának és szakmai kapacitáshiánynak is köszönhető.

Összegzésként megállapítható továbbá, hogy az LHH járásokra meghatározott korlátozó OP feltétel alakulása Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye tekintetében is kedvezően alakult, hiszen a vármegyékre jutó indikatív forráskeret legalább 10 %-os komplex programra történő átirányításának elvárása Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 34,81 %-os mértékű.

¹¹ A ténylegesen felhasznált forráskeretre vetített (és nem az ITP-ben tervezett) értékek kerülnek ide.

3 Az eredményességet befolyásoló folyamatok értékelése

3.1 Az indikátorvállalások nyomon követése

Az ITP indikátorvállalások az Irányító Hatóság által előírtak szerint, a TOP_Pluszt indikátorstruktúrájához igazodva szerepelnek a dokumentumokban. A programciklus féléidejében az indikátorteljesítések még nem mérhetőek, csak a támogatási szerződések alapján rögzített indikátorvállalások nyomon követhetőek.

A várható projektek ütemezéséből fakadóan indikátor-teljesítések még nem kerültek nagyszámban igazolásra, így az EUPR lekérdezés alapján előrejelzéssel kalkulálhatunk.

9. táblázat: A vármegye indikátorvállalásai

Prioritási tengely	Indikátor azonosító	Indikátor megnevezése	Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Vármegye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen
TOP_Plusz-I	RCO26	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra	ha	7,15	0,85	0,85	67,88	8,65	8,65	30,6765
TOP_Plusz-I	RCR35	Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság	fő	nem releváns	0	0	143 555	10 836	10 836	5 396
TOP_Plusz-I	RCO58	Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	km	21,75	1,47	1,47	408,98	28,21	28,21	13,261
TOP_Plusz-I	RCR64	A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói	fő/év	nem releváns	0	0	1 810 794	129 656	129 656	36 900
TOP_Plusz-I	TPO08	A rehabilitált talaj összkiterjedése	ha	törölt indikátor	törölt indikátor	törölt indikátor	törölt indikátor	törölt indikátor	törölt indikátor	törölt indikátor
TOP_Plusz-I	TPO10	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db	7	1,01	1,01	65	6	6	2
TOP_Plusz-I	TPO11	Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága	m ²	0	0	0	76 009	6 739	6 739	43 293,71
TOP_Plusz-I	TPO12	Megvalósított megyei szemléletformáló és tudatosságnövelő programok száma	db	0	0	0	19	1	1	nincs releváns adat
TOP_Plusz-I	TPO35	Bel- és esapadékvíz-védelmi létesítmények hossza	m	törölt indikátor	törölt indikátor	törölt indikátor	törölt indikátor	törölt indikátor	törölt indikátor	törölt indikátor
TOP_Plusz-I	RCO65	Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása	fő	0	0	0	815	120	120	38

Prioritási tengely	Indikátor azonosító	Indikátor megnevezése	Mértékegység	Mérőszám 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Vármegye által vállalt mérőszám (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalkozások összesen
TOP_Plusz-1	TPR09	A projekt keretében integrált területre költözők száma	fő	nem releváns	0	0	123	19	19	3
TOP_Plusz-1	RCO46	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	13,35	1,270	1,270	125,48	11,750	11,750	175,0915
TOP_Plusz-2	RCO19	Jobb energiahatékonyságú középületek	m ²	39 718,31	3 686,44	3 686,44	309 509,11	27 665,00	27 665,00	63 290
TOP_Plusz-2	RCR26	Éves primerenergia-fogyasztás	MWh/év	nem releváns	0,00	0,00	46 425,82	4 150,00	4 150,00	3 862,244
TOP_Plusz-2	RCR29	Becsült üvegházhatásúgáz-kibocsátások	CO ₂ /év	nem releváns	0,00	0,00	27 097,70	2 422,09	2 422,09	3 359,768
TOP_Plusz-2	RCO22	Megújuló energiát előállító adiciónális termelőkapacitás (ebből: villamos energia, hőenergia)	MW	1,84	0,17	0,17	14,30	1,28	1,28	0,179
TOP_Plusz-2	RCR31	Összes előállított megújuló energia (ebből: villamos energia, hőenergia)	MWh/év	nem releváns	0,00	0,00	15 694,68	1 402,85	1 402,85	1 129,993
TOP_Plusz-2	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdők száma	db	1	1	1	8	1	1	3
TOP_Plusz-3	TPO05	Programban résztvevő munkanélküliek száma	fő	1 766	188	188	31 447	3 335	3 335	4 090
TOP_Plusz-3	TPO06	Programban résztvevő inaktív személyek száma	fő	207	22	22	3 690	392	392	480
TOP_Plusz-3	TPO23	Munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő támogatásban részesülők száma	fő	128	14	14	2 286	243	243	273

Prioritási tengely	Indikátor azonosító	Indikátor megnevezése	Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Vármegye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalatok összesen
TOP_Plusz-3	TPO24	Foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokban és tevékenységekben résztvevők száma	fő	2 168	230	230	38 607	4 094	4 094	4 598
TOP_Plusz-3	TPR02	Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – álló résztvevők száma	fő	nem releváns	0	0	19 817	2 102	2 102	2 578
TOP_Plusz-3	TPO13	Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma (3.1.2)	db	0	0	0	255	63	63	30
TOP_Plusz-3	TPO25	Fejlesztéssel érintett akcióterület száma	db	0	0	0	127	32	32	2
TOP_Plusz-3	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma (3.1.2)	fő	nem releváns	0	0	13 716	3 357	3 357	1 012
TOP_Plusz-3	TPR15	Program eredményként integrált területre költözők száma	fő	nem releváns	0	0	188	47	47	nincs releváns adat
TOP_Plusz-3	TPO13	Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma (3.1.3)	db	9	0	0	764	9	9	135
TOP_Plusz-3	TPO14	Egyéb, nem közösségi célú programok száma	db	3	1	1	293	4	4	36
TOP_Plusz-3	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma (3.1.3)	fő	nem releváns	0	0	1 307 423	15 182	15 182	14 763
TOP_Plusz-3	TPR10	Azon települések száma, ahol javult a foglalkoztatáshoz, oktatáshoz, egészségüghöz, szociális és/vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés	db	nem releváns	0	0	85	1	1	10

Prioritási tengely	Indikátor azonosító	Indikátor megnevezése	Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Vármegye által vállalt mérföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalatok összesen
TOP_Plusz-3	TPO26	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	359	17	17	3 455	163	163	0
TOP_Plusz-3	TPO27	Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	93	5	5	881	42	42	17
TOP_Plusz-3	TPO28	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	2 035	200	200	18 144	1 751	1 751	1 148
TOP_Plusz-3	TPO29	Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	75	8	8	718	70	70	20
TOP_Plusz-3	RCR70	Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói	fő	nem releváns	0	0	4 212	344	344	1 473
TOP_Plusz-3	TPR11	Újonnan létrehozott bölcsődei ellátással rendelkező települések száma (ahol 2020.12.31-én nem működött bölcsődei szolgáltatás)	db	nem releváns	0	0	39	2	2	1
TOP_Plusz-3	TPR12	Fejlesztett óvodai ellátással rendelkező települések száma	db	nem releváns	0	0	153	15	15	6
TOP_Plusz-3	TPO01	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvos, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	56	5	5	535	38	38	16
TOP_Plusz-3	RCR73	Az új vagy korszerűsített egészségügyi ellátó létesítmények éves felhasználói	fő	nem releváns	0	0	3 843 041	267 651	267 651	146 295

Prioritási tengely	Indikátor azonosító	Indikátor megnevezése	Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Vármegye által vállalt mérföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalatok összesen
TOP_Plusz-3	TPO02	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapszolgáltatások száma	db	26	2	2	244	21	21	23
TOP_Plusz-3	TPR13	Fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokkal rendelkező települések száma	db	nem releváns	0	0	176	13	13	nincs releváns adat
TOP_Plusz-3	TPR14	Újonnal létrehozott vagy bővíttetéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapszolgáltatásokkal rendelkező települések száma	db	nem releváns	0	0	30	3	3	nincs releváns adat
TOP_Plusz-3	RCO67	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása	db	0	0	0	24 832	2 365	2 365	19 451
TOP_Plusz-3	TPO30	Korszerűsített köznevelési intézmények száma	db	0	0	0	235	23	23	47
TOP_Plusz-3	TPO31	Korszerűsített kollégiumok száma	db	0	0	0	6	1	1	1
TOP_Plusz-3	RCR71	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények éves felhasználói	db	nem releváns	0	0	17 879	1 703	1 703	11 524
TOP_Plusz-6	RCO04	Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások	db	116	10	10	1 055	96	96	67
TOP_Plusz-6	TPO07	Támogatásban részesülő önkormányzati tulajdonú vállalkozások száma	db	12	2	2	108	10	10	nincs releváns adat
TOP_Plusz-6	TPO32	Közéletfejlesztési fejlesztések száma	db	0	0	0	74	7	7	1
TOP_Plusz-6	RCO46	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	26,97	3,22	3,22	243,73	29,07	29,07	175,0915

Prioritási tengely	Indikátor azonosító	Indikátor megnevezése	Mértékegység	Mérföldkő 2024	Forrásárányos célérték (2024)	Vármegye által vállalt mérföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásárányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalkások összesen
TOP_Plus-z-6	RCO77	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma (6.1.3)	db	27	3	3	194	16	16	21
TOP_Plus-z-6	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdők száma	db	1	1	1	10	1	1	nincs releváns adat
TOP_Plus-z-6	TPO34	Turisztikai fejlesztéssel érintett nemzeti parkok, geoparkok, natúrparkok száma (6.1.3)	db	0	0	0	3	1	1	nincs releváns adat
TOP_Plus-z-6	RCO77	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma (6.1.4)	db	0	0	0	146	11	11	34
TOP_Plus-z-6	TPO34	Turisztikai fejlesztéssel érintett nemzeti parkok, geoparkok, natúrparkok száma (6.1.4)	db	0	0	0	4	1	1	nincs releváns adat

A vármegyei indikátorvállalások alakulásának értékelése

A félidei értékelés keretében az indikátorok tényleges teljesülésének vizsgálata még nem lehetséges, azonban a támogatási szerződésekben rögzített indikátorvállalások alapján nyomon követhető az ITP előrehaladása. Az elemzés során az ITP-ben rögzített indikátorvállalások kerültek összevetésre a támogatási szerződéssel rendelkező projektekhez kapcsolódó kumulált indikátorvállalásokkal az EUPR adatbázis alapján.

Az ITP-ben rögzített indikátorértékek és a támogatási szerződéssel rendelkező projektek által vállalt indikátorok összevetése alapján megállapítható, hogy az ITP végrehajtása során már történt előrelépés az indikátorvállalások tekintetében. A támogatási szerződésekben rögzített kumulált indikátorértékek több indikátor esetében jelentős mértékben megközelítik, vagy meg is haladják az ITP-ben meghatározott célértékeket, ami azt jelzi, hogy a projektek révén az indikátorok teljesítéséhez szükséges vállalások egy része már megtörtént.

Jelen értékelés során figyelembe vett EUPR adatállomány 2026. január havi adatszolgáltatáson alapul.

Az indikátorvállalások alakulását ugyanakkor jelentősen befolyásolja a felhívások ütemezése, valamint a projektek előkészítési és megvalósítási időigénye.

A fentiekhez kapcsolódóan az ITP végrehajtásának jelenlegi szakaszában több fejlesztési területen - az újraértékelés következtében - még folyamatban van a projektek kiválasztása és a támogatási szerződések megkötése, melynek okán egyes indikátorok esetében a vállalások mértéke jelenleg még nem éri el a tervezett célértékekhez viszonyított arányt.

TOP Plusz-1. prioritási tengely:

A TOP Plusz 1. prioritási tengelyhez kapcsolódó TPO12 – Megvalósított megyei szemléletformáló és tudatosságnövelő programok száma indikátor esetében a TSZ-ben rögzített vállalási érték helyett az a megjegyzés szerepel, hogy „nincs releváns adat”.

Ennek hátterében az áll, hogy a területi szereplő az ITP előzetes (OP elfogadás előtti) 1.0 verziójának tervezésekor nem tervezhetett a *Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás felhívással*. A 2021-ben megjelent felhívások jelentős forráslekötést eredményeztek, így a forráskoncentráció és abszorpció jegyében jelentős forráskeret nem mutatkozott átcsoportosításra a TOP_Plusz-1.1.1-24 kódszámú „Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás” című felhívásra (amely egyébként a vizsgált időszakban még nem került meghirdetésre).

A TOP_Plusz-1.2.1-21 kódszámú felhívás esetében a 2023.04.12-én hatályba lépett módosítás eredményeként öt új indikátor került beemelésre:

- TPO08 - A rehabilitált talaj összterjedése,
- TPO10 - Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma,
- TPO11 - Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága,
- TPO35 - Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza,
- RCR64 - A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói.

A legutóbbi ITP módosítás (ITP 5.0) során ugyanakkor a fenti indikátorok közül kettő (TPO08, TPO35) törlésre került. Ez a változás a felhívás szövegében jelenleg még nem került átvezetésre, amely az indikátorok vizsgálata során eltérést eredményez az ITP és a felhívás tartalma között. Továbbá megjegyzendő, hogy a törölt indikátorok a felhívásban továbbra is értékelési szempontként szerepelnek, melyhez kapcsolódóan a felhívások módosítása folyamatban van. Vizsgálatuk így nem releváns.

Egyes indikátorok esetében (RCR35, RCO58, TPO10) tapasztalható elmaradás összefüggésbe hozható az előző, 2014–2020 közötti programozási időszak beavatkozási fókuszával, amelynek keretében a fenntartható közlekedésfejlesztés, valamint a települési kékinfrastruktúra (vízgazdálkodási beavatkozások) területén jelentős volumenű fejlesztések valósultak meg.

A korábbi ciklusban megvalósított beruházások következtében ezen fejlesztési területeken a jelenlegi programozási időszakban a beavatkozási szükségletek és fejlesztési prioritások részben átrendeződtek, amely az indikátorvállalások mérsékeltebb megjelenésében is tükröződik.

Elmaradás figyelhető meg továbbá a TOP_Plusz-1.2.2-21 kódszámú felhíváshoz tartozó (RCO65, TPO09) indikátorok esetében, amely összefügg azzal, hogy az Irányító Hatóság által megküldött adatállomány nem tartalmazza teljeskörűen az újraértékelési folyamatot követően támogatói döntéssel rendelkező projekteket. Ennek következtében az indikátorvállalások jelenlegi összesített értékei nem tükrözik teljes mértékben a felhívás keretében megvalósuló projektek körét, mely az indikátorok alakulásában torzító hatást eredményezhet.

A fentiekben túlmenően a TPR09 – A projekt keretében integrált területre költözők száma, valamint a TOP_Plusz 3. prioritási tengelyhez tartozó TPR15 – Program eredményeként integrált területre költözők száma indikátorok tartalmukban jelentős hasonlóságot mutatnak.

A TOP_Plusz-1.2.2-21 kódszámú felhívás keretében a TPR09, míg a TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú felhívás esetében a TPR15 indikátor került előírásra, ugyanakkor az indikátorok közötti tartalmi átfedés alapján felmerülhet az értelmezésük és alkalmazásuk eltérő gyakorlata.

Ebből adódóan az indikátorok számszerűsítése során értelmezésembeli eltérések merülhetnek fel, amelyek befolyásolhatják az indikátorértékek összehasonlíthatóságát és összesített értékeinek alakulását.

Azon indikátorok esetében, ahol jelentős túlteljesítés mutatkozik (RCO26, RCR64, TPO11, RCO46), megállapítható, hogy az adott indikátorokhoz kapcsolódó fejlesztési típusok domináns szerepet töltenek be a támogatott projektek körében. Ennek következtében a projektek jelentős része közvetlenül hozzájárul ezen indikátorok teljesüléséhez, ami a kumulált értékek tervezett meghaladó alakulását eredményezi.

TOP_Plusz-2. prioritási tengely:

A TOP_Plusz 2. prioritási tengely tekintetében megállapítható, hogy az RCR26 és az RCR31 indikátorok esetében eltérés mutatkozik a mértékegységek vonatkozásában az ITP-ben szereplő indikátortábla (kWh/év) és az ITP félidei értékeléséhez az Irányító Hatóság által megküldött adatállomány (MWh/év) között. Tekintettel arra, hogy jelen dokumentum az ITP félidei értékeléséről szól, az érintett indikátorok esetében az átváltások megtörténtek az ITP-hez kapcsolódó indikátortáblában foglalt mértékegységeknek megfelelően.

A TOP_Plusz-2.1.1-21 kódszámú felhívás esetében 2025 utolsó negyedévében új benyújtási szakasz került megnyitásra, melynek keretében további támogatási kérelmek benyújtására került sor. Ennek okán az érintett támogatási kérelmek még nem szerepeltek az Irányító Hatóság által rendelkezésre bocsátott adatállományban. A félidei értékelés időpontjában a támogatói döntéshozatali folyamat még nem zárult le, így a támogatási kérelmek indikátorvállalásai a vizsgált adatállományban még nem jelennek meg.

Ennek következtében a felhíváshoz kapcsolódó indikátorok esetében – különösen azoknál, ahol jelenleg elmaradás mutatkozik – a rendelkezésre álló adatok nem tekinthetők véglegesnek. A támogatói döntések lezárását követően az indikátorvállalások mértéke várhatóan módosul, amely az indikátorértékek későbbi alakulását befolyásolhatja.

TOP Plusz-3. prioritási tengely:

A vármegye szempontjából meghatározó jelentőségű, TOP_Plusz-3.1.1-21 kódszámú „Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések” felhívás keretében előírt indikátorok teljesítése az ITP-ben rögzített célértékekhez viszonyítva túlteljesítést mutat.

A felhívás a foglalkoztatás bővítését, a munkaerőpiaci együttműködések erősítését, valamint a helyi gazdaságfejlesztési kezdeményezések összehangolását célozza, amely kiemelt jelentőséggel bír a vármegye gazdasági versenyképességének növelése és a foglalkoztatási helyzet javítása szempontjából. Az indikátorok célértékeket meghaladó teljesülése a beavatkozás iránti magas aktivitást, valamint a fejlesztés relevanciáját és eredményességét egyaránt alátámasztja.

A TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú felhívás keretében előírt TPO13, TPO25 és TPR15 indikátorok esetében elmaradás figyelhető meg a vállalt értékekhez viszonyítva. Az érintett indikátorok esetében tapasztalható elmaradás hátterében több, az ITP végrehajtásához kapcsolódó tényező azonosítható. Egyrészt megfigyelhető, hogy a projekttervezés során az indikátorvállalások meghatározása jellemzően minimális megközelítést követ, figyelemmel a teljesítési kötelezettségekhez kapcsolódó elszámoltathatósági és szabályozási környezetre. Ennek következtében az indikátorvállalások sok esetben a biztonságosan teljesíthető szinten kerülnek rögzítésre. Másrészt a felhívás keretében rendelkezésre álló források lekötése a vizsgált időpontban nem tekinthető teljes körűnek, amely szintén hatással van az indikátorvállalások összesített volumenére. Mindezek együttesen hozzájárulnak ahhoz, hogy az indikátorok teljesülése a jelenlegi időállapotban mérsékelt képzet mutat.

Mint ahogy korábban is megemlítsre került fontos kiemelni, hogy TPR15 – Program eredményeként integrált területre költözők száma indikátor tartalmában jelentős hasonlóságot mutat a TOP_Plusz 1. prioritási tengelyhez tartozó TPR09 – A projekt keretében integrált területre költözők száma elnevezésű indikátorral.

A TOP_Plusz-1.2.2-21 kódszámú felhívás keretében a TPR09, míg a TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú felhívás esetében a TPR15 indikátor került meghatározásra. Az indikátorok tartalmi hasonlósága alapján ugyanakkor az alkalmazásuk során eltérő értelmezési gyakorlatok jelenhetnek meg. Ennek következtében az indikátorok számszerűsítése során értelmezésbeli különbségek adódhatnak, amelyek hatással lehetnek az indikátorértékek összehasonlíthatóságára, valamint azok összesített alakulására.

A TOP_Plusz-3.3.1-21 kódszámú felhívásban előírt indikátorok tekintetében egyes esetekben (TPO26, TPO27, TPO28, TPO29, TPR12) jelentősebb elmaradás tapasztalható, melynek oka arra vezethető vissza, hogy az előző, 2014-2020-as programozási időszakban számos a gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde), valamint az óvodai ellátáshoz való hozzáférés javításához és a szolgáltatások minőségének fejlesztését célzó projekt valósult meg.

Az elemzés alapjául szolgáló adatok időbeliségéből adódóan a TPR13, a TPR14 indikátorok tekintetében a TSZ-ben rögzített vállalási érték helyett az a megjegyzés került feltüntetésre, hogy „nincs releváns adat”. Ezen megjegyzés a TOP_Plusz-3.3.2-21 kódszámú felhívás végrehajtásának időbeliségével hozható összefüggésbe. A TOP_Plusz-3.3.2-21 kódszámú felhíváshoz kapcsolódóan 2025 III. negyedévében új benyújtási szakasz megnyitására került sor, amelynek eredményeként további támogatási kérelmek kerültek befogadásra. A félidei értékelés alapját képező adatállomány összeállításának időpontjában ezen kérelmek még nem jelentek meg a rendelkezésre álló adatbázisban, tekintettel arra, hogy a kapcsolódó döntéshozatali folyamatok még nem zárultak le, így az indikátorértékek a jelenlegi szakaszban még nem tekintendők véglegesnek. A TPO01 és RCR73 indikátorok esetében tapasztalt eltérések mögött ugyanezen tényezők állnak. Az érintett támogatási kérelmek indikátorvállalásai a vizsgált adatállományban nem szerepelnek, amely befolyást gyakorol az indikátorértékek alakulására.

A TOP_Plusz-3.3.3-23 kódszámú „Köznevelési infrastruktúra fejlesztése” felhívás keretében az RCO67, a TPO30, valamint az RCR71 indikátorok esetében a TSZ-ben rögzített vállalásokhoz képest túlteljesítés mutatkozik. A túlteljesítés a támogatott projektek intézményi lefedettségéből adódik, tekintettel arra, hogy a fejlesztések több köznevelési intézményt érintenek, amelyek három tankerületi központ fenntartása alatt állnak. Egy-egy projekt egyidejűleg több indikátor célértékének teljesüléséhez is hozzájárul.

A támogatott köznevelési intézmények esetében a fejlesztési igények kialakulásában szerepet játszik, hogy az érintett intézményi körben korábbi időszakokban korlátozott mértékben valósultak meg átfogó infrastrukturális korszerűsítések, amelynek következtében több intézmény esetében elavult műszaki és infrastrukturális állapotok azonosíthatók.

A jelen felhívás keretében megvalósuló beavatkozások ezért több esetben jelentős felzárkóztatási igényeket kezelnek, amelyek egyidejűleg több intézményi egységre és fenntartói körre kiterjednek.

TOP Plusz-6. prioritási tengely:

Az elemzés során a TPO32 – Közétkeztetési fejlesztések száma indikátor esetében elmaradás tapasztalható, melynek hátterében több tényező együttes hatása azonosítható.

A TOP_Plusz-6.1.1-21 felhívás ugyan lehetőséget biztosít önkormányzati, saját közétkeztetési célokat szolgáló fejlesztések megvalósítására, azonban a konstrukció keretében támogatott projektek jelentős része nem kifejezetten közétkeztetési infrastruktúra fejlesztésére irányul, hanem komplexebb, inkább gazdaságfejlesztéssel összefüggő beruházásokat tartalmaz. Ennek következtében a TPO32 indikátorhoz való közvetlen hozzájárulás nem minden projekt esetében jelenik meg.

Emellett a TOP_Plusz-3.3.2-21 felhívás célzottan tartalmaz közétkeztetési (főzőkonyha, tálaló, melegítő konyha) fejlesztéseket, ugyanakkor a támogathatóság feltételei – különösen az 51%-os szociális adagszámhoz kapcsolódó előírások – a projektgenerálást és a konstrukciók közötti lehatárolást is befolyásolhatják.

Ennek alapján feltételezhető, hogy a felhívások közötti tartalmi átfedések, valamint az eltérő támogathatósági feltételek értelmezése a projekt-előkészítés során hatással lehetett az indikátorvállalások alakulására, ami hozzájárulhat a TPO32 indikátor esetében tapasztalható elmaradáshoz.

Kapcsolódva az előzőekben megfogalmazottakhoz, fontos kiemelni, hogy a 6-os prioritási tengely alá tartozó indikátorok esetében a TPO09 – Fejlesztéssel érintett fürdők száma elnevezésű indikátor TSZ-ben rögzített vállalási értéke helyett az a megjegyzés került rögzítésre, hogy „nincs releváns adat”. Ennek kiváltó oka az volt, hogy a rendelkezésre álló adatbázisban egyáltalán nem szerepel ilyen indikátor. Azonban a megkötött TSZ állományt megvizsgálva eltérés tapasztalható, ugyanis a TOP_PLUSZ-1.1.3-21-SB1-2022-00017 azonosítószámú „Kisvárdai Város önkormányzati tulajdonú gyógyfürdőjének komplex turisztikai fejlesztése” című projekt hozzájárul a vonatkozó felhívás 5.2 pontjában meghatározott releváns indikátorok teljesüléséhez, különösen a TPO09 – Fejlesztéssel érintett fürdők száma elnevezésű indikátor esetében. Habár az Irányító Hatóság által megküldött adatállományban az érintett indikátor egyáltalán nem került feltüntetésre, azonban a projekt célja és tevékenységei alapján a vállalt indikátor értéke számszerűsítve 1-nek feleltethető meg.

A TOP_Plusz-6. prioritási tengelyhez kapcsolódó indikátorok vonatkozásában az elemzés alapjául szolgáló adatok időbeliségéből adódóan a TPO07 és a TPO34 indikátor tekintetében a TSZ-ben rögzített vállalási érték helyett az a megjegyzés szerepel, hogy „nincs releváns adat”. Ez azzal magyarázható, hogy az érintett felhívások (TOP_Plusz-6.1.1-21, TOP_Plusz-6.1.3-21, TOP_Plusz-6.1.4-23) esetében az adatbázis lezárásának időpontjában – részben az újraértékeléssel összefüggésben – még zajlott a támogatási szerződések megkötése, így még nem volt számszerűsíthető indikátor.

Az indikátorvállalások mértékét befolyásolja továbbá, hogy a kedvezményezettek a projekttervezés során jellemzően a minimálisan elvárt indikátorértékekhez közeli vállalásokat határoznak meg. Emellett egyes indikátorok esetében az is megfigyelhető, hogy azok csak meghatározott típusú fejlesztésekhez kapcsolódnak, így teljesítésük a projektek egy szűkebb körében koncentrálódik.

A jelenlegi adatok alapján megállapítható, hogy az indikátorvállalások lekötése összességében összhangban van az ITP végrehajtásának jelenlegi szakaszával, azonban egyes indikátorok esetében a célértékek eléréséhez további projektek bevonása lehet szükséges. Kapcsolódva az előzőekhez, nyomatékossítani szükséges, hogy az adatállomány nem az aktuális állapotot tükrözi, így torzulás lép fel az elemzésben.

Az eredményesség biztosítása érdekében indokolt a még rendelkezésre álló források felhasználásának és a felhívások ütemezésének folyamatos nyomon követése, különös tekintettel azokra a területekre, ahol a vállalások mértéke elmarad a célértékektől. A jövőbeni felhívások tervezése során indokolt figyelembe venni az indikátorcélok teljesítésének szükségességét, valamint ösztönözni azokat a projektjavaslatokat, amelyek nagyobb mértékben járulnak hozzá az indikátorcélok teljesítéséhez.

Az ITP végrehajtásának előrehaladtával indokolt továbbá az indikátorvállalások rendszeres monitorozása, hogy időben azonosíthatók legyenek azok a területek, ahol a célértékek eléréséhez további beavatkozások szükségesek.

Amennyiben az indikátorok teljesítésében tartós elmaradás mutatkozik, indokolt lehet a felhívások feltételrendszerének felülvizsgálata, illetve olyan projektjavaslatok támogatása, amelyek az érintett indikátorok teljesítését hatékonyabban szolgálják.

A következő programozási időszakhoz kapcsolódóan fontos kiemelni, hogy az egyes felhívások esetében utólag beemelt indikátorok teljesítése nehézségekbe ütközhet, tekintettel arra, ha a források jelentős része a módosítások bevezetését megelőzően már lekötésre, illetve felhasználásra került. Ennek következtében nem minden, korábban támogatott projekt rendelkezik olyan szakmai tartalommal, amely közvetlenül hozzájárul az újonnan meghatározott indikátorok teljesüléséhez.

Ez az időbeli eltérés az indikátorértékek vizsgálata során torzító hatást eredményezhet, amely egyes esetekben az indikátorok alul teljesüléseként jelenhet meg.

10. táblázat: Nyíregyháza Megyei Jogú Város indikátorvállalása

Prioritási tengely	Indikátor azonosító	Indikátor megnevezése	Mértékegység	Célérték 2029	Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen
TOP_Plusz-I	RCO74	Az integrált területfejlesztési stratégiák keretébe tartozó projektek által érintett lakosság	fő	2 363 543	116 554	116 554
TOP_Plusz-I	RCO75	Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák	db	42	1	1
TOP_Plusz-I	RCO26	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra	ha	24,24	6,28	6,28
TOP_Plusz-I	RCO46	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	101,75	18,34	19,93
TOP_Plusz-I	RCO58	Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	km	298,70	3,5	3,5
TOP_Plusz-I	RCR64	A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói	fő/év	813,845	36 500	Nem került vállalásra. Az eltérés indoklása mellékelve.
TOP_Plusz-I	TPO08	A rehabilitált talaj összterjedése	ha	törölt indikátor	törölt indikátor	törölt indikátor
TOP_Plusz-I	TPO10	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db	25	n.r.	n.r.
TOP_Plusz-I	TPO11	Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága	m ²	139 760	500	500
TOP_Plusz-I	TPO35	Bel- és esapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m	törölt indikátor	törölt indikátor	törölt indikátor

Prioritási tengely	Indikátor azonosító	Indikátor mértékegység	Célérték 2029	Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029)	Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen
TOP_Plusz-1	RCR35	Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság	fő	84 409	n.r.	n.r.
TOP_Plusz-1	RCO65	Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása	fő	553	14	14
TOP_Plusz-1	TPR09	A projekt keretében integrált területre költözők száma	fő	124	15	4 Az eltérés indoklása mellékelve.
TOP_Plusz-2	RCO19	Jobb energiahatékonyságú középületek	m ²	136 910,87	17 719	Tsz-ek még nem kerültek megkötésre, így tsz szintű vállalás még nem áll rendelkezésre. Az eltérés indoklása mellékelve.
TOP_Plusz-2	RCR26	Éves primerenergia-fogyasztás	MWh/év	20 536,91	126 363,20	
TOP_Plusz-2	RCR29	Becsült üvegházhatásúgáz-kibocsátás	CO ₂ /év	7 861,47	861,245	
TOP_Plusz-2	RCO22	Megújuló energiát előállító adiciós termelőkapacitás (ebből: villamos energia, hőenergia)	MW	6,28	126	
TOP_Plusz-2	RCR31	Összes előállított megújuló energia (ebből: villamos energia, hőenergia)	MWh/év	6 941,72	1 365	
TOP_Plusz-2	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdők száma	db	5	n.r.	

Prioritási tengely	Indikátor azonosító	Indikátor mértékegység	Célérték 2029	Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029)	Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalkások összesen
TOP_Plusz-3	TPO13	Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma	db	304	197	192. Az eltérés indoklása mellékelve.
TOP_Plusz-3	TPO14	Egyéb, nem közösségi célú programok száma	db	40	0	5 – Ez az 5 program a 197 programról került lebontásra. Az eltérés indoklása mellékelve.
TOP_Plusz-3	TPO18	Szolgáltatásban vagy támogatásban részesülő személyek	fő	2 325	0	0
TOP_Plusz-3	TPO25	Fejlesztéssel érintett akcióterület száma	db	46	1	1
TOP_Plusz-3	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	237 680	850	37 414
TOP_Plusz-3	TPR10	Azon települések száma, ahol javult a foglalkoztatáshoz, oktatáshoz, egészségüghöz, szociális és/vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés	db	5	1	4
TOP_Plusz-3	TPR15	Program eredményként integrált területre költözők száma	fő	138	5	4. Az eltérés indoklása mellékelve.
TOP_Plusz-3	TPO26	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	4 092	738	738
TOP_Plusz-3	TPO27	Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	79	n.r.	n.r.
TOP_Plusz-3	TPO28	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	9 680	4 432	4 432

Prioritási tengely	Indikátor azonosító	Indikátor mértékegység	Célérték 2029	Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029)	Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalatok összesen
TOP_Plusz-3	TPO29	Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	384	n.r.	n.r.
TOP_Plusz-3	RCR70	Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói	fő	2 248	3 360	4 076
TOP_Plusz-3	TPR11	Újonnan létrehozott bölcsődei ellátással rendelkező települések száma (ahol 2020.12.31-én nem működött bölcsődei szolgáltatás)	db	3	n.r.	n.r.
TOP_Plusz-3	TPR12	Fejlesztett óvodai ellátással rendelkező települések száma	db	42	1	2
TOP_Plusz-3	RCO67	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása	db	9 268	1 722	1 696. alapító okirában foglalt férőhely alapján módosítás történt a tsz-ben. Az eltérés indoklása mellékelve.
TOP_Plusz-3	TPO30	Korszerűsített köznevelési intézmények száma	db	86	4	15
TOP_Plusz-3	TPO31	Korszerűsített kollégiumok száma	db	3	n.r.	n.r.
TOP_Plusz-3	RCR71	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények éves felhasználói	db	6 673	1 205	1 236
TOP_Plusz-3	TPO01	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvos, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	322	6	6
TOP_Plusz-3	RCR73	Az új vagy korszerűsített egészségügyi ellátó létesítmények éves felhasználói	fő	2 315 076	3 596	37 181

Prioritási tengely	Indikátor azonosító	Indikátor mértékegység	Célérték 2029	Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029)	Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalkások összesen
TOP_Plusz-3	TPO02	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapelátások száma	db	170	4	6
TOP_Plusz-3	TPR13	Fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokkal rendelkező települések száma	db	62	1	1
TOP_Plusz-3	TPR14	Újjonnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapelátásokkal rendelkező települések száma	db	7	n.r.	n.r.
TOP_Plusz-6	RCO04	Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások	db	549	n.r.	n.r.
TOP_Plusz-6	TPO07	Támogatásban részesülő önkormányzati tulajdonú vállalkozások száma	db	56	n.r.	n.r.
TOP_Plusz-6	TPO32	Közéktetértési fejlesztések száma	db	38	n.r.	n.r.
TOP_Plusz-6	RCO77	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	113	4	4
TOP_Plusz-6	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdők száma	db	5	n.r.	n.r.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város indikátorvállalások alakulásának értékelése

RCR65: A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói: Támogatási Szerződésben nem került vállalásra, nem kötelező indikátor, célérték tervezése nem szükséges.

TPR09: A projekt keretében integrált területre költözők száma: A projekt szerkezete nem tette lehetővé, hogy több integrált területen lévő lakás kerüljön felújításra, ezért a TVP-ben megjelölt 15 fő a Támogatási Szerződésben 4 fővel került vállalásra. Az indikátor adott esetben 10 főre emelhető.

RC019: Jobb energiahatékonyságú épületek: Az indikátor energetika projekteket érint. A projektek jelenleg elbírálás alatt vannak, TSZ szintű vállalások még nem állnak rendelkezésre.

RCR26: Éves primerenergia- fogyasztás: Az indikátor energetika projekteket érint. A projektek jelenleg elbírálás alatt vannak, TSZ szintű vállalások még nem állnak rendelkezésre.

RCR29: Becsült üvegházhatásúgáz-kibocsátás: Az indikátor energetika projekteket érint. A projektek jelenleg elbírálás alatt vannak, TSZ szintű vállalások még nem állnak rendelkezésre.

RCO22: Megújuló energiát előállító addicionális termelőkapacitás (ebből: villamos energia, hőenergia): Az indikátor energetika projekteket érint. A projektek jelenleg elbírálás alatt vannak, TSZ szintű vállalások még nem állnak rendelkezésre.

RCR31: Összes előállított megújuló energia (ebből: villamos energia, hőenergia): Az indikátor energetika projekteket érint. A projektek jelenleg elbírálás alatt vannak, TSZ szintű vállalások még nem állnak rendelkezésre.

TPO13: Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma: A TVP-ben vállalt célértékből az IH-val való egyeztetéseket követően 5 program a TPO14 indikátorhoz került átsorolásra. Az érintett projektek projektfejlesztés végi TSZ módosításai jelenleg az IH előtt felülvizsgálat alatt vannak. Több körben kérdések kerültek megfogalmazásra az IH felé annak érdekében, hogy a projektekben vállalt programok elszámolhatósága biztosítható legyen.

TPO14: Egyéb, nem közösségi célú programok száma: A TPO 13-as indikátorból kerültek átsorolásra.

TPR15: Program eredményeként integrált területre költözők száma: A kapcsolódó ERFA projekt szerkezete nem tette lehetővé, hogy több integrált területen lévő lakás kerüljön felújításra, ezért a TVP-ben megjelölt 15 fő a Támogatási Szerződésben 4 fővel került vállalásra. Az indikátor adott esetben 10 főre emelhető.

RCO67: Az új, vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása: Az alapító okiratban foglalt férőhely alapján a Támogatási Szerződésben módosítás történt.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város kitűzött jövőképe megvalósulása érdekében három átfogó fejlesztési célt, két horizontális célt és hét stratégiai célt határozott meg. A három átfogó cél kijelöli a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásokra adott válaszait, a stratégiai célok a város konkrét, középtávú tematikus fejlesztési céljainak elérését szolgálják, a horizontális célok pedig olyan célkitűzések, amelyek elérését minden beavatkozás esetében szem előtt kívánja a város tartani.

A vállalt indikátorok összesített értéke szerepel Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata TOP Plusz Városfejlesztési Programtervében (2021-2027), amelyet az Irányító Hatósággal történő szoros koordinációban terveznek és valósítanak meg.

3.2 A partnerség értékelése

A partnerségi rendszer működtetésében kiemelt jelentőséggel bír a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségével (MÖOSZ) kialakított aktív és folyamatos együttműködés. A kapcsolat keretében rendszeres szakmai egyeztetések, információcsere és tapasztalat-megosztó fórumok valósulnak meg, amelyek támogatják az országos szintű érdekérvényesítést, a jogszabályi és végrehajtási változások nyomon követését, valamint a vármegyék közötti összehangolt működés kialakítását.

A MÖOSZ-szal folytatott együttműködés és a rendszeres konzultációk elősegítik a bevált gyakorlatok azonosítását és adaptálását, továbbá lehetőséget biztosítanak a vármegyék közötti koordinációs tapasztalatok strukturált beépítésére az ITP tervezése és végrehajtása során. Ezen mechanizmusok működtetése hozzájárul a területi szereplők közötti kommunikáció és információáramlás folyamatos javításához, valamint a döntéshozatali folyamatok megalapozottságához.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye városhálózati adottságai alapján az egyetlen nagyváros, Nyíregyháza Megyei Jogú Város került kijelölésre az ERFA rendelet 11. cikkelye szerinti „fenntartható városfejlesztés” (FVS) célterületeként.

Ezzel összefüggésben kiemelendő Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatával fenntartott kapcsolat. Az FVS várossal folytatott egyeztetések során a vármegye rendszeresen tájékoztatást nyújt az ITP dokumentumáról – annak minden módosításáról –, illetve a rendelkezésre álló forrásokról. Az FVS város a számára allokált források felhasználásáról saját hatáskörében dönt, a vármegye ezen döntések meghozatalába¹³ közvetlenül nem avatkozik be. A kapcsolattartás strukturált módon biztosítja az információáramlás folyamatosságát és a partnerségi folyamatok átláthatóságát.

A kedvezményezettek számára a partnerség jegyében szakmai támogatást nyújtott a Széchenyi Programiroda a TOP_Plusz felhívások standard eljárásrendben megvalósuló projektjeinek újraértékelése során, biztosítva a felülvizsgálati folyamat szakszerű lebonyolítását, esetlegesen a releváns dokumentációk áttekintését és az újraértékelés során felmerülő szakmai kérdések egyeztetését. Vármegyei tevékenységükről szóló tájékoztatót Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Közgyűlése rendszeresen tárgyalta.

A partnerségi együttműködést illetően jelentős szerepet tölt be az Irányító Hatóság, a közreműködő szervezet, a területi szereplő és a projektgazdák közötti szakmai együttműködés.

Az Irányító Hatóság – a Magyar Államkincstár és a területi szereplő közreműködésével – a TOP_Plusz-hoz kapcsolódóan több alkalommal szakmai információs napot szervezett, melynek keretében a projektgazdák részletes tájékoztatást kaptak a felhívásokban foglalt

¹³ Kivételt képez – az ITP-ben is rögzített – a TOP_Plusz-3.3.3-23 „Köznevelési infrastruktúra fejlesztése” felhívás tekintetében a meghatározott keretösszegeből - a - TOP_Plusz-3.2.1-23 „Fenntartható humán infrastruktúra” felhívásra a vármegye által allokált 530 000 000 Ft-os forrás. Ezen forrásemelés összege kötelezően és célhoz kötötten kizárólag a pedagógiai szakszolgálatok fejlesztésére használható fel.

előírások végrehajtásának követelményeiről, a megvalósuló projektek szakmai irányelveiről, valamint a forrásfelhasználás és a beszámolási kötelezettségek pontos feltételeiről. A rendezvények célja az volt, hogy a projektgazdák átfogó szakmai támogatást kapjanak a projektek végrehajtásához kapcsolódóan, ugyanakkor biztosított legyen az átlátható és szabályszerű megvalósítás.

Ezen túlmenően, a nem haladó projektekkel összefüggésben projektfelügyeleti egyeztetések kerültek lebonyolításra, amelyek során áttekintésre kerültek a felmerülő problémák, az elakadásokat okozó tényezők, valamint a szükséges szakmai és adminisztratív intézkedések. Az egyeztetések biztosították a projektgazdák támogatását, elősegítették a projektek ütemezett előrehaladását és hozzájárultak a végrehajtás koordinált és követhető lebonyolításához.

A szakmai információs napok és a projektfelügyeleti egyeztetések egyaránt a partnerségi rendszer részeként valósultak meg és elősegítették a projektek végrehajtása során a résztvevők közötti folyamatos kommunikációt, a tapasztalatok megosztását.

A tervezés során működtetett partnerségi terv részeként az önkormányzati, illetve gazdasági munkacsoportok mellett, az intézményi és társadalmi kapcsolatok munkacsoport is aktívan hozzájárult a tervezés megalapozottságához. A több mint 60 vármegyei szakmai szervezetet, intézményt megszólító munkacsoportok véleményezhették a szakmai dokumentumokat. A koordinációs és egyeztetési mechanizmusok biztosították a végrehajtáshoz szükséges információáramlás folyamatosságát, a projektgazdák és a vármegyei szereplők közötti operatív kapcsolattartást, valamint a felmerülő kérdések és szakmai problémák összehangolt kezelését. A folyamat során kialakított kommunikációs gyakorlat hozzájárult a beavatkozások területi összehangolásához és a kiemelt eljárásrendben történő végrehajtás nyomon követhetőségéhez.

Az információáramlás és az átláthatóság biztosítása érdekében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzatának honlapján (www.szszbvmo.hu) folyamatosan elérhetőek voltak az ITP dokumentumának különböző verziói, valamint a kapcsolódó rendszeres közgyűlési előterjesztések és döntések. A több mint 25 előterjesztés és tájékoztató az ITP előrehaladásának bemutatását célozta, valamennyi közgyűlési napirendet megelőzte a Terület- és Vidékfejlesztési Bizottság szakmai véleményezése. A „Tervezés 2021–2027” aloldal, illetve a közgyűlési dokumentumok nyilvánossága hozzájárult az ITP nyomon követhetőségéhez.

A partnerség és nyilvánosság jegyében rövid összefoglaló hírlevelek kerültek fel a nyilvánosan elérhető a www.szszbvmo.hu honlapon. A félidei értékelés időpontjáig 16 darab hírlevél került fel a jelzett elektronikus felületre.

Az együttműködési felületek a transzparencia jegyében kiemelten fontosak. Az online felületeken túl, közgyűlési előterjesztéseket és tájékoztatókat a vármegyei Kölcsény Televízió is közvetítette, így a vármegyei lakosság számára is elérhetővé váltak az információk. Meg kell ugyanakkor jegyezni, hogy a tervezés és végrehajtás előrehaladásával annak szakmai összetettsége nem segítette a közérthetőséget. A televíziós közvetítés érthető kommunikációs platformot adott a területfejlesztési témáknak.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara üzleti és gazdasági fórumán a TOP 100 -as rendezvények keretein belül éves szinten került bemutatásra a TOP Plusz előrehaladása. Az évente megrendezésre kerülő rendezvény a vármegye valamennyi gazdaságilag meghatározó entitását szólítja meg.

Összességében megállapítható, hogy a részvételi tervezés az ITP készítési fázisában megvalósult. A folyamatos információáramlás biztosított volt, a transzparencia jegyében. Az ITP megvalósítási fázisában is jelen volt a partnerség. A félidős értékelés időtartama alatti 5 ITP verzió elérhetősége biztosított volt.

Fontos kiemelni az Irányító Hatóság és a közreműködő szervezet segítő együttműködését, iránymutatását.

3.3 A megvalósítást befolyásoló egyéb tényezők

Az ITP végrehajtása során szerzett tapasztalatok alapján megállapítható, hogy az ITP megvalósítását egyaránt befolyásolták támogató és akadályozó tényezők. Ezek elsősorban a szabályozási környezet sajátosságaiból, valamint az intézményrendszer működéséből adódtak.

A szabályozási és eljárásrendi keretek alapvetően biztosították az ITP végrehajtásának stabil hátterét, ugyanakkor a gyakorlati megvalósítás során több esetben jelentkeztek értelmezési és alkalmazási nehézségek. A pályázati felhívások, útmutatók és elszámolási szabályok részletezettsége sok esetben hozzájárult a jogszerű és átlátható működéshez, ugyanakkor a túlszabályozottság, valamint az eljárásrendi követelmények összetettsége a projektgazdák számára adminisztratív terheket jelentett. A szabályozási környezetben időközben bekövetkező módosítások – bár több esetben a végrehajtás hatékonyabbá tételét célozták – az alkalmazkodási időszakban bizonytalanságot és többletfeladatokat eredményeztek az ITP végrehajtásában részt vevő szervezetek számára. Az állami beruházások rendjéről szóló 2023. évi LXIX. törvény a projektmenedzsmenti és projektvégrehajtási elveket új keretek közé helyezte, lelassítva bizonyos projektek előrehaladását.

Az Operatív Program, valamint a kiválasztási szempontrendszer tartalmi pontosítása következtében szükségessé vált a projektek újraértékelése az elszámolhatóság biztosítása érdekében, amely folyamat során a kedvezményezettek egységes hiánypótlási felhívás keretében kiegészítő dokumentáció benyújtására váltak kötelezetté. Bár az eljárás célja az volt, hogy a projektek megfeleltethetők legyenek az időközben módosult kiválasztási kritériumoknak - ezáltal biztosított legyen az Európai Unió forrásból történő elszámolhatóság, számos projekt megvalósításában ez bizonytalanságot okozott, esetenként érdektelenséghez vezetett, melynek eredményeképpen több mint 6 milliárd értékű projektállomány került a hazai finanszírozás terhére.

Az intézményrendszer működését tekintve pozitív tapasztalatként értékelhető az Irányító Hatóság, a Magyar Államkincstár Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Igazgatósága, mint közreműködő szervezet és Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzata, mint területi szereplő közötti szakmai együttműködés, valamint az egyeztetési mechanizmusok működése. A rendszeres írásban és szóban történő szakmai konzultációk és tájékoztatók hozzájárultak ahhoz, hogy a felmerülő kérdések és problémák kezelése koordinált módon történjen.

Az ITP megvalósítását befolyásoló tényezők között ugyanakkor megemlíthető a projektek menedzsmentjének szervezési sajátossága is.

A kedvezményezettek egy része a projektmenedzsment feladatok ellátására külső szolgáltató szervezeteket vont be, azonban a tapasztalatok szerint ezen együttműködések hatékonysága eltérő mértékű. Egyes esetekben a külső projektmenedzsment szervezetek kapacitása,

rendelkezésre állása vagy a helyi szereplőkkel való együttműködés intenzitása nem minden esetben tette lehetővé a feladatok teljes körű és kellően rugalmas támogatását.

Ennek következtében a kedvezményezettek részéről gyakran nagyobb mértékű operatív koordináció válik szükségessé, ami esetenként lassíthatja az adminisztratív és szakmai folyamatok előrehaladását. Mindez rámutat arra, hogy a projektmenedzsment tevékenységek hatékony ellátása szempontjából kiemelt jelentősége van a megfelelő kapacitások biztosításának, valamint a kedvezményezettek és a bevont szolgáltatók közötti folyamatos és aktív együttműködésnek.

Fennálló probléma ugyanakkor, hogy az intézményrendszer működésében bizonyos kapacitásbeli kihívások is megfigyelhetők voltak. A projektgazdák egy részénél korlátozott humánerőforrás állt rendelkezésre a pályázatok előkészítéséhez és a projektek menedzsmentjéhez, ami a megvalósítás ütemezését és az adminisztratív kötelezettségek teljesítését időnként nehezítette. Emellett a közreműködő szervezet és a kedvezményezettek közötti információáramlás egyes esetekben lassabbnak bizonyult, ami a szükséges egyeztetések és döntési folyamatok időigényének növekedését eredményezhette, ezáltal a projektek egyes szakaszainak előrehaladását is befolyásolhatta.

Összegzés

Megállapítható, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye Integrált Területi Programjának a programciklus félidejében megfelelő előrehaladást mutat. A támogatási szerződésekben rögzített indikátorvállalások alapján több területen már jelenleg is kedvező teljesítési szint figyelhető meg, ugyanakkor egyes indikátorok esetében a rendelkezésre álló adatok időbelisége, a még folyamatban lévő projekt kiválasztási és szerződéskötési folyamatok, valamint az indikátorrendszer módosításai keretezik az értékelés eredményeit. A jelenlegi adatok alapján mind a vármegyéhez, mind a Nyíregyháza Megyei Jogú Városhoz kapcsolódó fejlesztések esetében biztosítottak a programcélok teljesítésének alapjai, ugyanakkor továbbra is indokolt az indikátorvállalások folyamatos nyomon követése és az esetleges beavatkozási szükségletek időbeni azonosítása annak érdekében, hogy a 2021–2027-es programozási időszak végére a kitűzött célértékek minél teljesebb körben megvalósuljanak.

Összességében kijelenthető, hogy az ITP végrehajtása félidőben stabil szakmai és intézményi háttér mellett zajlik. A partnerségi együttműködés, a folyamatos koordináció, valamint az érintett szereplők közötti rendszeres kommunikáció megfelelő alapot biztosít az ITP sikeres megvalósításához. A hátralévő időszakában továbbra is kiemelt figyelmet szükséges fordítani az indikátorvállalások alakulásának nyomon követésére, a rendelkezésre álló források hatékony felhasználására, valamint azon fejlesztési területek támogatására, ahol a célértékek teljesítéséhez további beavatkozások szükségesek.

4 Megállapítások, javasolt beavatkozások, a következő programozási időszak előkészítése

4.1 Megállapítások, javasolt beavatkozások – félidei összegző értékelés

A Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei programvégrehajtás megalapozott, partnerségre építő tervezésre épült. Az ITP reális igényekre alapozott.

A megvalósulás során a fejlesztési fókuszok megerősítést nyertek, hiszen legtöbb konstrukcióban túlpályázás jelent meg.

A félidei értékelés tapasztalatai alapján a területi kiválasztási rendszer, a területi szempontok érvényesítése megvalósult. A forrásfelhasználási módok bevezetése térségi együttműködéseket kezdeményezett. A forráskoncentráció okán, az igényvezérelt és egyidejűleg fenntartható beruházások elsőbbsége egyre meghatározóbb kell legyen a jövőre nézve. Ennek elérésére folytatni szükséges a megkezdett utat: területi/térségi együttműködésekre van szükség. A térségi együttműködések (kiemelten nagyvárosi-vidék kapcsolatok) erősítésének nem kedvezett az a tény, hogy jelentős időbeni különbséggel jelentek meg a fenntartható város és a vármegyei szereplők részére elérhető felhívások.

A gazdasági, munkaerőpiaci hatással bíró felhívások esetén a foglalkoztatás bővítéséhez történő hozzájárulás mértéke nehezen mérhető. A félidős értékelés során az indikátorokon keresztül mérhető elsődlegesen az előrehaladás. A foglalkoztatási mutatók mérése a helyi gazdaságfejlesztést célzó konstrukciókban nem mérhető, így javasolt lehet az értékelési szempontrendszer - az ellenőrzés és a nem teljesülés kockázatának egyidejű mérlegelése mellett - átgondolása a jövőre nézve.

A tervezés és megvalósítás intézményi háttere biztosított. A kockázatok között szerepel ugyanakkor, hogy az intézményi rendszer esetenként kapacitáshiánnyal küzd.

A folyamatos monitoring kulcsfontosságú. A monitoring tevékenység nem csak a TOP_Plusz megvalósítását kell, hogy célozza, hiszen az egyéb operatív programok és hazai forrású támogatások elérhetősége és jelenléte jelentős hatással bír az ITP mindenkori végrehajtásra (pl. az RRF elérhető forrásai és pályázati keretrendszerének hatása a TOP_Plusz 3.3.1 konstrukcióra, a KEHOP_Plusz felhívásainak időbeni késlekedése túligényt eredményeztek). A Szatmár-Beregi forrásfelhasználási mód jövőbeni megbontása és a kapcsolódó sajátosabb értékelési szempontrendszer indokolt lehet a nagyszámú és sajátos településjellemző okán.

A félidei értékelés során feltárt tapasztalatok a jelenlegi programozási időszak végrehajtásának finomhangolásához járulnak hozzá, valamint a következő fejlesztési ciklus tervezési folyamatának megalapozásához.

Összességében megállapítható, hogy az ITP végrehajtása stabil intézményi keretek között zajlik, ugyanakkor a hatékonyság további javítása érdekében indokolt a szabályozási és eljárásrendi követelmények további egyszerűsítése, valamint a projektgazdák szakmai és adminisztratív kapacitásainak erősítése, támogatása. A megalapozott és fenntartható projekttervezés a következőes projektvégrehajtás támogatása és monitoringja – kiemelten a szűkös vagy projektmenedzsmenti kapacitással egyáltalán nem bíró kistépüléseken csökkentheti a forrásvesztés és a szabálytalanság kockázatát. A területi szereplő rendelkezésre álló és kiépített menedzsmenti kapacitásainak bevonása javasolt.

11. táblázat: Megállapítások rendszerezése

Kategória	Megállapítások
Erősségek / Bevált működési gyakorlatok	A TOP_Plusz a területi egyenlőtlenségek mérséklését szolgálja, különösen a komplex programmal fejlesztendő járások (LHH) tekintetében, hiszen a vármegyei forráskeret jelentős része LHH térségeket érintett. A forrásfelhasználási módok térségi együttműködést eredményeztek.
Gyengeségek / Problémák	A fenntarthatóság nem minden esetben keretezte a kedvezményezetti igényeket. Az indikátórvállalások forrásarányos meghatározása, indikátorhiányt eredményezhet. A nem egyszerre induló forrásmegnyitások (vármegyei települések vs. FVS) nem segítették a térségi együttműködést. A foglalkoztatást támogató értékelési szempontrendszer bevezetése nem sikerült, a vármegyei szándék ellenére. A programciklus félidejében az indikátorteljesítések még nem mérhetőek, csak a támogatási szerződések alapján rögzített indikátórvállalások nyomon követhetőek.
Lehetőségek	A TOP_Plusz eddigi előrehaladása rávilágít az együttműködés szükségességére a potenciális kedvezményezettek között. A fenntarthatóság szem előtt tartásával a fejlesztési igények számossága csökkenhet. A folyamatos monitoring tevékenység során feltárt problémák, későbbi szabálytalanságok arányát csökkentheti. A forrásfelhasználási módok átgondolása hatékonyabb forráselosztást eredményezhet.
Kockázatok	Tekintettel arra, hogy a területi szereplő nem rendelkezik a TOP és TOP Plusz-on kívülálló információkkal (egyéb OP-k és hazai forrásfinanszírozott projektek állományát, céljait, vállalásait illetően), területfejlesztési szempontból un. fehér foltok maradhatnak nehezítve a területi kiegyenlítődést. Az újraértékelési folyamat időigénye, a projekt megvalósítással összefüggő kockázatokat nagymértékben emelte. Az egyes felhívások esetében utólag beemelt indikátorok teljesítése nehézségekbe ütközhet.

4.2 Javaslatok a 2028-2034 programidőszak területfejlesztési szakpolitikai tervezéséhez

A félidei értékelés nem csak a 2021-2027 közötti időszak előrehaladásának vizsgálatára szolgál, hanem fontos szerepe van abban is, hogy a tapasztalatok alapján, keretek és kötöttségek nélkül előremutató javaslatokat fogalmazzon meg a 2028-2034-es időszak területfejlesztési szakpolitikai tervezésének elősegítéséhez.

12. táblázat: Javaslatok a következő programidőszak tervezéséhez

Szemponatok	Javaslatok
Tartós problémák	<i>A vármegyében továbbra is jelentős a demográfiai hanyatlás (elvándorlás, elöregedés), a gazdasági leszakadás és az országos átlagtól elmaradó jövedelmi viszonyok. A periférikus térségek elérhetősége és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenletlen. Egy lakosra jutó ipari termelés tekintetében 2025. első negyedévében országos átlag alatt teljesítettünk - országosan a 17. helyen áll vármegyénk, ugyanakkor fontos kiemelni, hogy 2010-hez mérten az ipari termelés vármegyei mértéke több mint négyszeresére nőtt 2024-re (KSH adatok alapján). A gazdasági egyenlőtlenség nem kezelhető 1-1 projekttel.</i> <i>Javaslat:</i> <i>Komplex, térségi szintű beavatkozások erősítése, amelyek egyszerre célozzák a gazdaságfejlesztést, a közlekedési kapcsolatok javítását és a szolgáltatások elérhetőségét.</i>
	<i>A beavatkozások előkészítettsége meghatározó, csakúgy mint a folyamatos, méréseken alapuló visszacsatolások.</i>
Sikeres beavatkozási formák továbbvitele, megtartandó tématerületek	<i>Az önkormányzati infrastruktúra-fejlesztések, a települési környezet fejlesztése, valamint a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó beruházások eredményesnek bizonyultak. Kiemelendő, hogy a TOP_Plusz-1.2.1-21 és a TOP_Plusz-1.2.3-21 kódszámú felhívások esetében a benyújtott támogatási kérelmek száma jelentősen meghaladta a rendelkezésre álló forráskeretet, ami ezen fejlesztési irányok kiemelkedő területi relevanciáját mutatja.</i> <i>Javaslat:</i> <i>A jól működő fejlesztési típusok fenntartása és forrásainak növelése.</i>
	<i>Kiemelt figyelmet szükséges fordítani a fenntarthatóságra.</i>

Szempontok	Javaslatok
Új fejlesztési irányok	<i>Zöld átállás: közösségi energia, integrált finanszírozás.</i> <i>Digitalizáció: digitális (mobil) közszolgáltatások, komplex mozgó szolgáltatások</i> <i>Közösségi innováció: helyi lakosokat bevonó tervezés, önfenntartó kezdeményezések.</i>
	<i>Kedvezményezettii igényfelmérés fontossága.</i>
Javaslatok a szabályozási, intézményi keretek javítására	<i>Projektek előkészítettsége nagyban határozza meg, annak megvalósíthatóságát. Nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a projektek előkészítésére, megvalósíthatósági és fenntarthatósági szempontok fókuszba helyezésével. A fejlesztési igények szakmai alátámasztása indokolt lehet bizonyos konstrukciók esetében.</i> <i>A pályázati rendszer adminisztratív terhei jelentősek, a projekt-előkészítés és megvalósítás időigényes. A települések – főként a kisebbek – kapacitáshiánnyal küzdenek.</i> <i>Tisztázni szükséges az irányító hatóság és közreműködő szervezet közötti szakmai állásfoglalást érintő határokat. Az egységes szakmai állásfoglalások egyértelmű végrehajtást eredményezhetnek.</i> <i>Egyszerűsített pályázati eljárások, csökkentett adminisztráció. Kapacitásfejlesztés és szakmai támogatás erősítése a kisebb önkormányzatok számára.</i> <i>A 2028-2034-es programozási időszak fejlesztéseinek területi lehatárolása még nem ismert, de bármely módosítás vagy bővítés esetében a területi (vármegyei) tervezési szint megtartása továbbra is indokolt.</i>
Egyéb szempont	<i>nem releváns</i>

5 Önellenőrzési lista - félidei értékelés ellenőrzéséhez

13. táblázat: Önellenőrzési táblázat

Ellenőrzési szempont	Megfelel (igen/nem)	Megjegyzés
1. Teljesség és szerkezet	igen	
Minden kötelező fejezet szerepel a dokumentumban (1–4. fejezet)	igen	
2. Tartalmi megfelelés	igen	
Az ITP verziók értékelése megtörtént	igen	
A forrásfelhasználás adat-alapúan bemutatott	igen	
A forrásfelhasználás területi mintázatának térképes ábrázolása elkészült	igen	
Az indikátórvállalások értékelése az elérhető adatok alapján lezajlott	igen	
A partnerség értékelése megtörtént	igen	
A megvalósítást befolyásoló egyéb tényezők azonosítása megtörtént	igen	
Az értékelés összegzése elkészült és a következő programozási időszakra vonatkozó javaslatok megfogalmazásra kerültek	igen	
3. Formai megfelelés	igen	
Az értékelés megfelel a sablondokumentumnak és az értékelési útmutatónak	igen	

6 Mellékletek

1. melléklet: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye adatkör
2. melléklet: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye forráskihelyezés